

Trygghet i fokus

En komparativ studie av trygghetsskapande strategier hos tre allmännyttiga bostadsbolag i Stockholm, Göteborg och Malmö

Hanna Berglund

Självständigt arbete • 30 hp

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Hållbar stadsutveckling, ledning, organisering och förvaltning - masterprogram

Alnarp 2025

Trygghet i fokus - En komparativ studie av trygghetsskapande strategier hos tre allmännyttiga bostadsbolag i Stockholm, Göteborg och Malmö

Safety in Focus - A Comparative Study of The Safety Strategies of Public Housing companies in Stockholm, Gothenburg, and Malmö

Hanna Berglund

Handledare: Dennis Andreasson, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning.
Bitr. handledare: Matilda Alfengård, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning.
Examinator: Mats Gyllin SLU, Institutionen för människa och samhälle.
Bitr. examiner: Lisa Norfall, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Omfattning: 30 hp
Nivå och fördjupning: A2E
Kurstitel: Independent Project in Landscape Architecture
Kurskod: EX0859
Program: Hållbar stadsutveckling, ledning, organisering och förvaltning - master-program
Kursansvarig inst.: Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Utgivningsort: Alnarp
Utgivningsår: 2025

Nyckelord: Trygghet, Otrygghet, Social hållbarhet, Allmännyttan, Socioekonomisk utsatthet

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publice-ringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli syn-liga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publi-cera/avtal-for-publicering/>.

☒ JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Sammanfattning

Detta arbete ämnar att studera och jämföra allmännyttiga bostadsbolags trygghetsskapande arbete i socioekonomiskt utsatta områden. Detta med ett tillvägagångssätt där de tre kommunala bolagen Svenska Bostäder i Stockholm, Bostadsbolaget i Göteborg samt MKB i Malmö studeras. Studiens syfte är att identifiera strategier och insatser som tillämpats för att öka den upplevda tryggheten, samt att analysera dessa i relation till forskningdiskursen gällande trygghet och social hållbarhet. Metodiken är inspirerad av flerfallsstudier i sin forskningsdesign, där kvalitativa semistrukturerade intervjuer med nyckelpersoner inom respektive bostadsbolag har kombinerats med dokumentstudie av material från bostadsbolagen i fråga.

Den tidigare forskningen som studien bygger på lyfter vikten av att trygghetsskapande insatser inte enbart reduceras till tekniska och fysiska åtgärder, utan att sociala dimensioner och tillit mellan invånare måste främjas för att uppnå en långsiktig socialt hållbar stadsutveckling. Studiens resultat och analys styrker denna bild och lyfter allmännyttans potential som samhällsaktör med kapacitet att påverka både den fysiska och sociala miljön i de områden de förvaltar. I studien framträder att bostadsbolagen tillämpar trygghetsskapande strategier som inte enbart fokuserar på brottsprevention genom fysisk miljöutformning, utan även på att initiera och upprätthålla långsiktiga sociala processer som stärker social sammanhållning och inkludering. Studien identifierar dock även skillnader i hur bostadsbolagen förhåller sig till frågor om exempelvis stigmatisering, med olika strategier för att motverka negativa bilder av områdena.

Sammanfattningsvis identifierar studien att trygghetsskapande arbete i socioekonomiskt utsatta områden är komplext och kräver en balanserad strategi där fysiska och sociala insatser samverkar. Vilket de kommunala bostadsbolagen bedöms tillämpa, dock genom både liknande och olika tillvägagångssätt. För att uppnå långsiktiga effekter som främjar social hållbar utveckling bedöms både konkreta fysiska förbättringar samt insatser som stärker delaktighet, tillit och social sammanhållning vara av största vikt.

Summary

This thesis aims to study and compare the safety-enhancing initiatives undertaken by public housing companies in socioeconomically disadvantaged areas. The research focuses on the three municipal housing companies Svenska Bostäder in Stockholm, Bostadsbolaget in Gothenburg, and MKB in Malmö. The purpose is to identify strategies and measures implemented to improve perceived safety and to analyze these in relation to existing research on safety and social sustainability. The methodology is inspired by multiple case study design, combining qualitative semi-structured interviews with key people within each housing company have been combined with document studies.

Previous research underscores the importance of not limiting safety-enhancing efforts to technical and physical measures alone but also emphasizes the need to promote social dimensions and trust among residents to achieve long-term socially sustainable urban development. The findings of this study support this perspective, highlighting the potential of public housing companies as societal actors capable of influencing both the physical and social environments in the areas they manage. The study reveals that these housing companies implement safety strategies that go beyond crime prevention through environmental design, initiating and maintaining long-term social processes that strengthen social cohesion and inclusion. However, the study also identifies differences in how these companies address issues such as stigmatization, with different strategies to counteract negative images of the areas.

In summary, this study concludes that enhancing safety in socioeconomically disadvantaged areas is complex and requires a balanced approach that integrates both physical and social dimensions. The public housing companies studied appear to apply such integrated strategies, through both equal and different methods. In order to achieve long-term effects that promote socially sustainable development, both concrete physical improvements and efforts that strengthen participation, trust and social cohesion are deemed essential.

Förord

Först och främst vill jag uttrycka min tacksamhet till de tjänstepersoner som tagit sig tid att delta på intervjuer och dela med sig av sin kunskap. Jag vill även rikta ett stort tack till Bostadsbolaget som denna uppsats är skriven i samarbete med, och framförallt till enheten för Strategisk trygghet som inspirerat mig till uppsatsens tema. Slutligen vill jag även tacka mina handledare Dennis Andreasson och Matilda Alfengård som väglett och stöttat mig genom hela uppsatsens gång. Stort tack!

Begreppslista

I denna del presenteras några av uppsatsens centrala begrepp samt deras innebörd i denna studie.

Trygghet

Begreppet trygghet syftar på en individs upplevelse av sin egen säkerhet (Stiftelsen Tryggare Sverige 2018). Hur trygg eller otrygg en person känner sig när denne vistas på en specifik plats är således helt baserat på personens upplevda känsla av hur sannolikt det är att bli utsatt för negativa upplevelser, och inte den faktiska sannolikheten. Upplevelsen baseras ofta på en blandning av känslor kring upplevd kontroll, tillit till samhället och andra invånare, trygghet hos närstående samt uppfattningen av sin egen och andra människors förmåga att förhindra brott eller hantera potentiella konsekvenser av att utsättas (Stiftelsen Tryggare Sverige 2020). Som kontrast till trygghet används ofta istället begreppet otrygghet för att beskriva avsaknaden av trygghet.

Säkerhet

Begreppet *säkerhet* ämnar att beskriva den faktiska risken av att utsättas för brott och andra negativa upplevelser som kan uppfattas som ordningsstörningar (Stiftelsen Tryggare Sverige 2018).

Socioekonomiskt utsatta områden

Utsatta områden är ett begrepp som syftar till att en geografisk yta där den socioekonomiska statusen hos de invånare som är bosatta i området i majoritet är låg och där kriminell verksamhet kan bedömas ha en inverkan på samhälle (Polisen 2024). I denna studie benämns de geografiska områden i urbana miljöer där majoriteten av de bosatta har en låg socioekonomisk status och där kriminaliteten har en varierande grad påverkan i områden som socioekonomiskt utsatta områden. Den avgörande faktorn för att en stadsdel ska omnämnas som socioekonomiskt utsatt i enlighet med denna definition är dock invånarnas låga socioekonomiska status, och den kriminella påverkan på lokalsamhället behöver således inte nödvändigtvis bedömas som hög, likt Polisens (2024) definition.

Urbana områden

Begreppet urbant område syftar till en plats där det finns en hög koncentration av människor i byggd miljö. Ett exempel på ett urbant område är en tätort där det finns en hög koncentration av människor (European Environment Agency 2016). I denna uppsats används begreppet för att beskriva den kontext studien befinner sig i.

Skalskydd

Skalskydd är benämningen på det yttre skydd en fastighet har för att säkerställa att behöriga inte tar sig in i byggnaden. Ett komplett skalskydd bedöms ofta innefatta fönster och dörrar som kan låsas och är starka nog att stå emot inbrottsförsök, samt ibland även larm (Larmkollen 2024).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Summary	5
Innehållsförteckning	9
1 Inledning	11
1.1 Introduktion	11
1.1.1 Otrygghet i samhället	11
1.2 Forskningsproblem och studiens relevans	12
1.3 Mål och Syfte	12
1.4 Frågeställningar	13
1.5 Avgränsning	13
1.6 Målgrupp	14
1.7 Disposition	14
2 Bakgrund	15
2.1 Förståelsen för trygghets i samhället	15
2.2 Allmännyttans roll i socioekonomiskt utsatta områden	16
2.3 De kommunala bostadsbolagens organisation i Stockholm, Göteborg och Malmö	18
3 Tidigare forskning	19
3.1 Vikten av trygghetsskapande arbete	19
3.2 Fysiska faktorer inom trygghetsskapande	20
3.2.2 Programmerade mötesplatser	21
3.2.3 Temporära och cykliska insatser	21
3.3 Sociala faktorer inom trygghetsskapande	22
3.3.1 Sammanhållning och gemenskap genom lokalt engagemang	23
3.3.2 Förändra sociala strukturer	23
3.3.3 Stigmatisering och narrativ	24
3.4 De allmännyttiga bostadsbolagens handlingsutrymme	24
3.5 Sammanfattning av tidigare forskning	26
4 Teoretiska perspektiv på trygghetsskapande insatser	28
4.1 Broken Windows	28
4.2 Rutinaktivitetsteorin	29
4.3 Prospect-Refuge-Escape	31
5 Metod	32
5.1 Forskningsdesign	32
5.2 Urval av studieområde	32
5.3 Intervjustudie	33

5.3.1 Urval av respondenter	33
5.3.2 Genomförande	35
5.3.3 Samtycke	36
5.4 Dokumentstudie	36
5.5 Analysmetod och tolkning	37
6 Resultat och Analys	39
6.1 Trygghet innanför byggnadens väggar	39
6.2 Trygghet förankrat i utemiljön	41
6.3 Trygghet genom social förändring	44
6.4 Stigmatisering eller Normalisering?	45
6.5 Samarbete och samverkan	47
6.6 Boendes delaktighet	49
7. Diskussion och slutsats	51
7.1 Vilka strategier och insatser har allmännyttiga bostadsbolag i Stockholm, Göteborg och Malmö implementerat för att öka den upplevda tryggheten i socioekonomiskt utsatta områden?	52
7.2 På vilket sätt kan de kommunala bostadsbolagens trygghetsfrämjande insatser förstås mot bakgrund i forskningsdiskursen kring trygghet i relation till social hållbarhet?	55
7.3 Metoddiskussion	56
7.4 Framtida forskning	58
Referenser	59
Bilagor	65

1 Inledning

I detta kapitel presenteras en introduktion till det studerande temat följt av forskningsproblematik och studiens relevans. Kapitlet presenterar studiens mål och syfte samt de frågeställningar som ämnas att besvaras. Slutligen redovisas även för studiens avgränsning samt den tilltänkta målgruppen.

1.1 Introduktion

1.1.1 Otrygghet i samhället

Enligt den nationella trygghetsundersökningen för 2024 har flera olika typer av brott i Sverige minskat under de senaste åren (BRÅ 2024). Samtidigt rapporteras det dock att allt fler uttrycker sig uppleva otrygghet i vardagen, detta framför allt kopplat till vissa bostadsområden (Guldåker 2024). I en undersökning från 2023 uppgav var femte tillfrågad att de upplevde att sitt egna bostadsområde blivit otryggare under den senaste tiden, och omkring 51% uttryckte att de övervägt att flytta som konsekvens av att de inte längre kände sig trygga där de var bosatta (Svenska säkerhetsmarknaden 2023). Ett fenomen tycks således ha uppstått där samhället på många platser blivit säkrare, men utan att tryggheten ökat till följd.

Trygghet har i internationella policydokument, såsom *Agenda 2030* och *UN Habitats New Urban Agenda*, lyfts fram som en avgörande faktor för att skapa motståndskraftiga och sociala hållbara städer (FN 2015; UN Habitat 2016). Även i en svensk samhällsplaneringskontext har trygghet blivit ett centralt mål för arbete med social hållbarhet (Boverket 2020). Hur trygg eller otrygg en specifik plats upplevs är dock högst subjektivt och beroende av den enskilda individens personliga känsla och erfarenhet av platsen (Ceccato & Bamzar 2016). Trots detta har vissa gemensamma variabler identifierats hos urbana områden med otrygghetsproblematik. Inom tidigare forskning kopplat till trygghet i urbana miljöer finns det ett identifierat samband mellan socioekonomiskt utsatta stadsdelar som har en hög andel rapporterad brottslighet, samt en uttryckt rädsla för brott och social oordning på platsen vilket resulterar i att platsen i sig uppfattas som otrygg (Berglund-Snodgrass 2019; Sandberg et al. 2017; Guldåker 2024).

Otrygga platser i den urbana miljön påverkar inte enbart de som befinner sig på platsen för stunden (Wang & Ke 2024; Eizenberg & Jabareen 2017). Känslan av otrygghet vid vistelse på en plats i kombination med en individs vardagliga rörelsemönster har även stor påverkan på den individuella livskvaliteten i sin helhet, vilket innebär att det påverkar hela lokalsamhället samt folkhälsan i ett större perspektiv (Wang & Ke 2024; Eizenberg & Jabareen 2017).

Att platser upplevs som trygga och således attraktiva att vistas på är även viktigt för att generera andra sociala främjande processer i den urbana miljön (Legeby 2015). Att stadens offentliga platser upplevs som trygga att vistas i är en förutsättning för att sociala möten mellan stadens invånare ska kunna ske, och där igenom främja inkludering och integration (Legeby 2015). Arbetet med att främja inkludering och integration är i sin tur en förutsättning för att skapa socialt hållbar utveckling (Dempsey et al. 2011; Eizenberg & Jabareen 2017; Legeby 2015; Grip & Benes 2019). Att genom trygghetsskapande insatser minska känslan av otrygghet i socioekonomiskt utsatta områden bör således vara en central del av stadens utvecklingsarbete (Dempsey et al. 2011; Eizenberg & Jabareen 2017; Legeby 2015). Detta både för att skapa bättre levnadsförhållanden åt individer som bor i områden med otrygghetsproblematik, samt för samhället i stort där hållbar utveckling förutsätter socialt hållbara processer (Dempsey et al. 2011; Eizenberg & Jabareen 2017; Legeby 2015).

1.2 Forskningsproblem och studiens relevans

Trygghet uttrycks vara ett viktigt arbetsområde för att uppnå hållbar samhällsutveckling (Un Habitat 2016; FN 2015). Trots detta har forskning inom trygghetsskapande planeringsstrategier hittills tenderat att framförallt studera den kommunala samhällsplaneringen i form av översiktsplanering och fysisk planering (Berglund-Snodgrass 2019). Denna avgränsning inom studerandet av trygghetsfrämjande tillvägagångssätt tenderar att binda trygghetsfrågor till traditionella kommunala verktyg, även om det finns fler aktörer som har handlingsutrymme i den urbana utvecklingen. Allmännyttan är en utav dessa aktörer som i vissa städer besitter en stor påverkansmöjlighet för stadsutvecklingen vad gäller främjande av social hållbarhet (Grander 2024). Trots detta har de kommunala bostadsbolagens trygghetsfrämjande stadsutvecklingsarbete hittills inte studerats eller analyserats i särskilt stor grad kopplat till specifika bostadsbolags insatser. Detta trots att bostaden och bostadsmarknaden anses vara en grundläggande faktor för att skapa ett socialt hållbart samhälle där invånarna känner trygghet (Olesen 2023; Listerborn 2020).

1.3 Mål och Syfte

Studiens mål är att identifiera strategier och insatser som allmännyttiga bostadsbolag i Sveriges tre största städer har implementerat, och som syftar till att öka tryggheten i socioekonomiskt utsatta områden. Studien ämnar även att reflektera över de allmännyttiga bostadsbolagens implementerade strategier och insatser med utgångspunkt i tidigare forskning och teoretiska perspektiv på trygghetsskapande insatser och tillvägagångssätt. Studien ämnar även att analysera hur de tillämpade

trygghetsskapande insatserna kan förstås utifrån forskningsdiskursen för trygghetsfrämjande strategier och insatser i relation till social hållbarhet. Syftet är att bidra till det befintliga forskningsfältet och den diskussion som förekommer inom forskning gällande trygghetsskapande åtgärder inom stadsutveckling. Detta genom att generera kompletterande kontextspecifika perspektiv som studerar tre allmännyttiga bostadsbolags trygghetsfrämjande utvecklingsarbete i socioekonomiskt utsatta områden.

1.4 Frågeställningar

Frågeställningar:

- Vilka strategier och insatser har allmännyttiga bostadsbolag i Stockholm, Göteborg och Malmö implementerat för att öka den upplevda tryggheten i socioekonomiskt utsatta områden?
- På vilket sätt kan de kommunala bostadsbolagens trygghetsfrämjande strategier och insatser förstås mot bakgrund i forskningsdiskursen kring trygghet i relation till social hållbarhet?

1.5 Avgränsning

Den geografiska avgränsningen för denna studie är de allmännyttiga bostadsbolagens och deras arbete med trygghetsskapande insatser i socioekonomiskt utsatta områden i Sveriges tre största städer, Stockholm, Göteborg och Malmö. Ytterligare en avgränsning har gjorts till att enbart studera ett bostadsbolags arbete i respektive stad, detta för att kunna gå på djupet med att försöka besvara studiens frågeställningar. De kommunala bostadsbolag vars arbete studeras är AB Svenska Bostäder (Svenska Bostäder) i Stockholm, Göteborgs Stads Bostads AB (Bostadsbolaget) i Göteborg samt MKB Fastighets AB (MKB) i Malmö. Således är även den geografiska ytan som de studerade bostadsbolagen förvaltar en avgränsning. Studien studerar enbart bolagets arbete som sker i offentliga eller semi-offentliga publika miljöer, vilket innebär att trygghet i hyresgästernas egna bostäder inte utgör en del av det studerade området. Begreppet trygghet utgör en tematisk avgränsning som innebär att enbart insatser som syftar till att främja tryggheten studeras, och således inte insatser vars ambition är att endast stärka säkerheten på platser.

1.6 Målgrupp

Denna studie riktar sig till både studerande och yrkesverksamma inom området för stadsutveckling, med ambitionen att generera kunskap som kan främja ökad trygghet i urbana miljöer samt inom en social hållbarhetkontext.

1.7 Disposition

I uppsatsens första kapitel presenteras en introduktion till det studerade temat följt av redogörande för studiens relevans och forskningsproblem. Det första kapitlet redogör sedan för studiens syfte och mål, frågeställningar samt den avgränsning som tillämpats för uppsatsen. Det andra kapitel presenterar en djupare bakgrund till det studerade temat och den kontext det studeras i, samt redogör för de tre bostadsbolag som utgör det studerade området och dess olika kontexter i samhället. Studiens tredje kapitel utgör en kunskapsöversikt över tidigare forskning trygghetsskapande arbete, vikten av trygghet i samhället samt de allmännyttiga bostadsbolagens handlingsutrymme. Det fjärde kapitlet lyfter teoretiska perspektiv på trygghetsskapande insatser. Det femte kapitel redovisar uppsatsen forskningdesign och metodval, samt redogör för studiens tillvägagångssätt vid insamling av empiriskt material. I uppsatsen sjätte kapitel presenteras det resultat som samlats in samt ämnar att besvara studiens frågeställningar, som sedan analyseras mot studiens tidigare forskning och teoretiska perspektiv. Det sjunde kapitlet diskuterar uppsatsen insamlade och analyserade material i relation till de frågeställningar som studien ämnar att besvara. I det sjunde kapitlet summeras studien i en slutsats där frågeställningarna besvaras. Slutligen presterar en reflekterade metoddiskussion samt framtida forskning som identifierats under studiens gång.

2 Bakgrund

I detta kapitel presenteras bakgrund kring trygghetsskapande arbete samt den kontext det studeras i. Slutligen presenteras även de bostadsbolag som utgör föremål för studien.

2.1 Förståelsen för trygghet i samhället

Orsaken till att en geografisk plats uppfattas som otrygg kan ses som en tvådimensionell förståelse av den rumsliga miljön. Där dels fysiska och dels sociala faktorer samspelar för att ge en sammanställd uppfattning av sannolikheten att bli utsatt för negativa upplevelser vid vistelse på platsen (Berglund-Snodgrass 2019).

I likhet med tidigare forskning kring trygghet finns det en förståelsen av begreppet viktig skillnad mellan upplevd trygghet och faktisk säkerhet (Ceccato & Bamzar 2016). Uppfattningen av hur trygg eller otrygg en stadsdel upplevs vara är subjektivt och ofta svårt att mäta (Ceccato & Bamzar 2016). Detta innebär att även om det finns ett identifierat samband mellan socioekonomiska faktorer och den demografi som det utgör samt den rapporterade brottsligheten, är det ingen tydlig indikator på exakt hur trygg eller otrygg varje enskild individ känner sig när denne vistas i ett visst område (Ceccato & Bamzar 2016). Trygghet baseras snarare på en generell uppfattning av rädsla som inte genereras från identifierbara och verkliga hot, utan snarare från den hypotetiska möjligheten att bli utsatt för brott och andra negativa upplevelser, baserat på individen i frågas känslor för platsen (Berglund-Snodgrass 2016).

Tidigare forskningen kring trygghetsskapande åtgärder inom stadsutveckling (Berglund-Snodgrass 2019; Ceccato & Bamzar 2016) har riktat kritik mot specifikt den kommunala planeringen som beskrivs anta en teknologisk ansats där fokus framförallt är centrerat kring teknologiska lösningar, som i sin tur är grundade i analyser som tar avstamp i kvantifierbar data. Kritiken menar också på att detta riskerar att begränsa möjligheterna att förstå den upplevda tryggheten som en högst kontextberoende och komplex upplevelse av en plats (Berglund-Snodgrass 2016). Kommunalt utvecklingsarbete inom fysik och strategisk planering tenderar således att ofta enbart utmynna i arbete med den fysiska dimensionen av trygghetsbegreppet (Berglund-Snodgrass 2016). Detta i form av åtgärder i den fysiska miljön som ökad belysning samt en gestaltning som möjliggör tydliga siktlinjer, vilket ofta genomförs genom framtagande av detaljplaner eller kommunala stadsutvecklingsprojekt (Berglund-Snodgrass 2016; Sandberg et al. 2017). Medans de mer abstrakta sociala faktorerna av vad som gör en plats trygg eller otrygg inte blir lika uppmärksammade och prioriterade (Berglund-Snodgrass 2016). Sociala insatser inom områdesutveckling så som exempelvis insatser för social inkludering och främjande av mar-

ginaliserade grupper tar därför inte lika stor plats i den kommunala stadsplaneringsprocessen (Berglund-Snodgrass 2016). Viktigt att belysa är dock även att denna begränsning till stor del är inbyggd i den kommunala fysiska och strategiska planeringens ansvars- och handlingsutrymme.

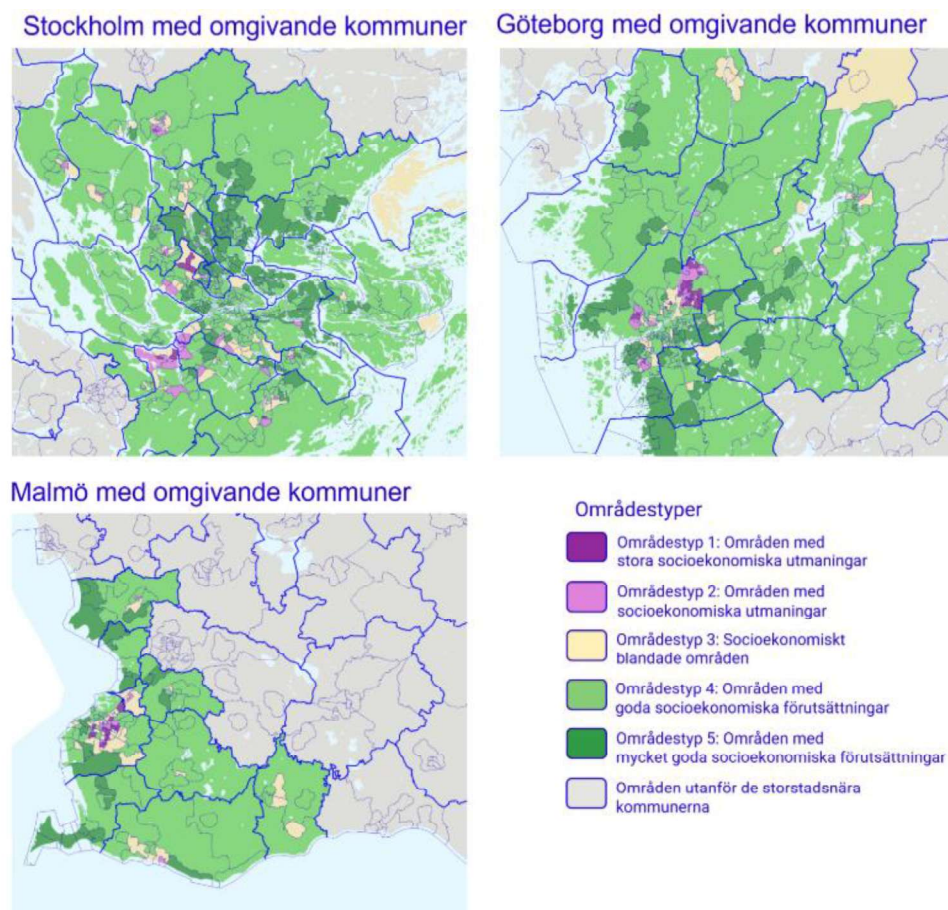
Inom forskning kring trygghetsplanering utifrån kommunala planeringspraktiker finns det således ett uttryckt behov att anta fler perspektiv och mer sociala variabler inom områdesutveckling, som ska främja den sociala hållbarheten genom att öka den upplevda tryggheten (Berglund-Snodgrass 2016). Men det finns även andra aktörer som i vissa av Sveriges städer besitter en stor påverkansmöjlighet vad gäller stadens förmåga att utvecklas på ett sätt som främjar social hållbarhet, samt till viss del även ett friare handlingsutrymme där social insatser har möjligheten att ta mer plats (Grander 2015). En av dessa är allmännyttan som äger och förvaltar relativt stora områden i några av landets största städer (Grander 2015).

2.2 Allmännyttans roll i socioekonomiskt utsatta områden

De kommunala bostadsbolagen i Sverige har ett samhällsansvar som skiljer dem från de privatägda fastighetsbolagen (Salonen 2015; Grander 2024). De allmännyttiga bostadsbolagen bildades med den huvudsakliga uppgiften att tillhandahålla prisvärda och hållbara bostäder för kommunens invånare, med ett särskilt fokus på de med låg ekonomisk kapacitet (Salonen 2015). Men de kommunalt ägda bostadsbolagen är även ett tillvägagångssätt för kommuner att få större påverkansmöjlighet på den lokala bostadsmarknaden (Bengtsson 2015).

Även om allmännyttans huvudsakliga ansvarsområde anses vara att arbeta för att tillgodose kommunens bostadsbehov, har många traditionellt sett även arbetat mot en parallell målbild att driva projekt av mer socialt främjande karaktär (Salonen 2015). De flesta kommunala bostadsbolag tycker sig ta ett bredare ansvarstagande kring att främja hållbar utveckling av samhället (Sveriges Allmännytta u.å.). Uppkomsten av detta tros vara förankrad i det faktum att de kommunala bostadsbolagen primärt har verkat för att skapa bostäder för ekonomiskt svagare invånare, vilket på många platser har kommit att bli en hyresgästmålgrupp som krävt att bostadsbolagen tagit större socialt ansvar på de platser där stora kommunalt ägda bostadsbestånd finns (Grander 2015; Grander 2024). Ytterligare en faktor som uppkomsten av allmännyttans sociala ansvarstagande uttrycks vara ett resultat av är de sociala utmaningar som Miljonprogrammet resulterat i, där en geografisk uppdelning av ekonomiskt starka och svaga medborgare tydligare än innan byggdes in i den urbana stadsbilden (Grander 2015).

När individer med svag ekonomisk kapacitet samlas till vissa geografiska områden i den urbana miljön, skapas en ojämnbildning av medborgare med olika socioekonomiska förutsättningar. Vilket innebär att bostadssegregering uppstår i staden (SCB 2023). En segregerad och socialt uppdelad befolkning är dock inte enbart en konsekvens av miljonprogrammets bostadsförsörjningsinsats. Det finns tydliga demografiska mönster som visar på att individer tenderar att bosätta sig i närheten av andra individer med samma etniska eller ekonomiska egenskaper. Över tid skapar detta en mycket socialt uppdelad stad (Brandén & Kolk 2017). Andelen miljonprogramsområden som fortfarande finns kvar är störst i Sveriges tre största städer Stockholm, Göteborg och Malmö (Boverket 2022a). Även andelen utsatta områden, som i enlighet med polisens definition uttrycks ha en tydlig karaktär av låg socioekonomisk status samt stark kriminell påverkan, är störst i dessa tre städer (Polisen 2024).

Figur 1: SCB (2023)

Figuren visar områdena uppdelat utefter befolkningens socioekonomiska förutsättningar i kommunerna Stockholm, Göteborg och Malmö.

I både Stockholm, Göteborg och Malmö, ansvarar allmännyttan för stora bostadsområden i städernas olika stadsdelar. I dessa områden bedriver de även egen områdesutveckling med målet att öka den sociala hållbarheten i staden, där en av alla variabler är trygghet (Bengtsson 2015; Grander 2024; Urban Utveckling u.å. a). Huruvida de har applicerat det tvådimensionella perspektivet på trygghetsskapande arbete med både fysiska och sociala insatser har tidigare forskning ännu inte studerat i stor utsträckning.

2.3 De kommunala bostadsbolagens organisation i Stockholm, Göteborg och Malmö

I Stockholms stad finns totalt tre allmännyttiga bostadsbolag som alla tillhör den större koncernen Stockholms stadshus AB (Stockholms Stad 2022). Dessa kommunala bostadsbolag som bedrivs som systerbolag är AB Familjebostäder, AB Stockholmshem samt AB Svenska Bostäder (Stockholms Stad 2022).

I Göteborg Stad (Stockholms Stad 2022) utgör Framtidenkoncernen stadens allmännytta. Framtiden AB utgör moderbolaget för de totalt fyra allmännyttiga bostadsbolagen vid namn Bostads AB Poseidon (Poseidon), Göteborgs Stads bostadsaktiebolag (Bostadsbolaget), Familjebostäder samt Gårdstensbostäder. Framtidenkoncernens dotterbolag har ett sammanlagt bostadsbestånd på 75 000 lägenheter innanför kommunens gränser, och är Sveriges andelsmässigt största kommunala bostadsbolag sett till det totala bostadsbeståndet i kommunen (Göteborgs Stad u.å.).

I Malmö stad finns två allmännyttiga bostadsbolag varav det största utgörs av MKB fastighets AB (MKB) (MKB u.å.). Det andra allmännyttiga bostadsbolaget i Malmö utgörs av Rosengård fastigheter AB. MKB och Rosengård fastigheter AB är inte en del av någon övergripande allmännyttig bostadskoncernen i staden, till skillnad från allmännyttan i Stockholm och Göteborg, men MKB utgör en av de totalt fyra ägarna av Rosengård fastigheter där de tillsammans med de privata fastighetsbolagen Fastighets AB Balder, Heimstaden Bostad AB och Victoriahem AB äger 25% vardera (Rosengård fastigheter u.å.).

3 Tidigare forskning

Detta kapitel presenterar en kunskapsöversikt kring tidigare forskning om trygghetsskapande arbete, samt vad som gör att en plats upplevs som trygg eller otrygg.

I kapitlet presenteras även tidigare forskning om allmännyttiga kommunala bostadsbolag och dess handlingsutrymme. Kapitel avslutas med en sammanfattning där de mest framträdande forskningsperspektiven summeras.

3.1 Vikten av trygghetsskapande arbete

UN Habitat (2016) uttrycker att arbete med att skapa trygghet i urbana miljöer är av hög prioritet. Vidare betonas hur arbete inte enbart bör bedrivas genom lagstiftning och polisiärt arbete, utan även stadsplanering med fokus på ökad trygghet är ett avgörande tillvägagångssätt för att nå hållbar utveckling (UN Habitat 2016). Liknande UN Habitats (2016) definition betonas även Stiftelsen Tryggare Sverige (2020) att arbetet med att skapa både säkerhet och trygghet bör ske genom att utveckla städer och mer specifika bostadsområden på ett vis som främjar trygghet, säkerhet, hållbarare och inkludering. För att därigenom bidra till att skapa fredliga, jämlika och inkluderande samhällen (UN Habitat 2016; Stiftelsen Tryggare Sverige 2020).

Enligt Dempsey et al. (2011) samt Eizenberg och Jabareen (2017) är trygghet en av många variabler som tillsammans utgör den sociala dimensionen av hållbar utveckling. Detta då individers upplevda trygghet gentemot varandra och vid vistelse på olika platser i staden utgör ett positivt socialt förhållande i samhället, samt även individbaserat kopplat till befolkningens livskvalitet (Dempsey et al. 2011; Eizenberg & Jabareen 2017). Befolkningens upplevda trygghet är dock inte enbart en isolerad dimension av arbetet med social hållbarhet, det är även en faktor som bedöms påverka många av de andra värdena, som Grip och Benes (2019) samt Legeby (2015) menar på främjar den sociala hållbarheten i urbana miljöer (Dempsey et al. 2011; Eizenberg & Jabareen 2017). Legeby (2015) lyfter exempelvis hur sociala processer som främjar integrering och jämställdhet är beroende av att invånare från olika sociala grupper känner trygghet inför att vistas i stadens offentliga rum, och framförallt samtidigt. Detta då de sociala grupper som vistas i samma offentliga rum är de som tillsammans formar stadens sociala strukturer och normer, vilket förutsätter att befolkningen i fråga vågar delta i det offentliga (Legeby 2015; Grip & Benes 2019). När invånare känner sig trygga är de även mer delaktiga i samhället och dess utveckling, detta då känslan av tryggheten är viktig för att våga uttrycka personliga åsikter många gånger (Legeby 2015). Att inte uppleva otrygghet i vardagen skapar stabilitet, vilket är en förutsättning för både ekonomisk och social utveckling, och i längden även avgörande för individens livskvalitet (Wang & Ke 2024).

3.2 Fysiska faktorer inom trygghetsskapande

Som inledningen av denna uppsats tydliggjort bygger den upplevda tryggheten på individers egna uppfattning kring sin säkerhet och sannolikheten att utsättas för brott eller ordningsstörning vid vistelse på en plats (Ceccato & Bamzar 2016; Sandberg et al. 2017). För att genom olika insatser skapa en miljö som upplevs som tryggare bör därför utgångspunkten för arbetet vara grundat i en förståelse för vad individer är rädda att utsättas för (Ceccato & Bamzar 2016; Sandberg et al. 2017). Stiftelsen Tryggare Sverige (2020) menar på att trygghetsskapande arbete genom utformning av den fysiska miljön behöver ha två olika ansatser. Dels bör trygghetsskapande arbete med fokus på att öka den upplevda tryggheten vara centralt, vilket kan uppfattas som ett givet fokus. Men även brottsförebyggande arbete med fokus på att öka säkerheten är avgörande för att ett trygghetsskapande arbete ska lyckas (Stiftelsen Tryggare Sverige 2020).

3.2.1 Fysisk utformning som signalerar trygghet

En plats fysiska utformning har enligt Jansson et al. (2012) och Sandberg et al. (2017) stor påverkan på individens uppfattning av ett område som tryggt eller otryggt att vistas i, även om det inte är den enda variabeln som skapar känslan. Trygghetsskapande arbete genom utformning och gestaltning av den fysiska miljön bör i enlighet med Stiftelsen Tryggare Sverige (2020) ta utgångspunkt både i att

“Bygga bort brott och bygga in trygghet”

(Stiftelsen Tryggare Sverige 2020 s.18)

I arbetet med att bygga bort brott uttrycker Stiftelsen Tryggare Sverige (2020) och Sandberg et al. (2017) bland annat hur fysisk utformning och val av fysiska element kan försvåra genomförande av brott. Stiftelsen Tryggare Sverige (2020) lyfter exempel som ett starkt skalskydd bestående av säkra dörrlås och starka byggnadskonstruktioner och material. Sandberg et al. (2017). lyftet istället hur fysisk gestaltning som ökar exponeringen av brott exempelvis genom öppna siktlinjer, kan bidra till att brottslig aktivitet blir svårare att genomföra och att potentiella faror upptäcks i ett tidigt skede. Denna trygghetsingivande gestaltning uttrycks ofta skapas genom en fysisk utformning med väl placerad växtlighet och föremål som inte skymmer en besökares möjlighet att ha uppsikt över hela platsen (Sandberg et al. 2017). Stiftelsen Tryggare Sverige (2020) samt Sandberg et al. (2017) uttrycker att gestaltningen även bör ha en fysisk utformning där exempelvis värdefulla föremål, eller andra ytor där brottslighet tenderar att ske, hålls under uppsikt på ett naturlig vis genom en fysisk utformning som generera ett stort flöde av människor som vistas och rör sig genom området. Stiftelsen Tryggare Sverige (2020) lyfter även hur ett alternativ till detta kan vara att utrusta ytan med verktyg som kameror och larm.

Sandberg et al. (2017) lyfter vidare hur förbättrad uppsikt över området kan ske genom gallring av träd och buskar, samt genom förbättrad belysning. Med detta är syftet delvis likt föregående exempel, att på ett naturligt sätt skapa vittnen, men även att individer som besöker platsen ska kunna ha hela ytan under uppsikt och således kunna göra bedömningen om potentiell fara finns i området (Sandberg et al. 2017). Detta kan i enlighet med Stiftelsen Tryggare Sverige (2020) även ske exempelvis genom gestaltning som eliminerar skymda hörn och växtlighet samt genom att utforma raka och breda gångstråk och placera parkeringsytor på en plats som gör de synliga från fönster.

3.2.2 Programmerade mötesplatser

Stiftelsen Tryggare Sverige (2020) menar även på att den fysiska utformningen är viktig för att generera sociala processer som i sin tur främjar social hållbarhet, likt sociala möten som främjar inkludering och jämlikhet. Detta kan ske exempelvis genom att utforma ytor på ett vis som lockar olika sociala grupper av befolkningen till samma offentliga rum där det då sker sociala möten som främjar sociala acceptans (Legeby 2015), samt uppstår naturlig social kontroll (Stiftelsen Tryggare Sverige 2020). Med naturlig social kontroll menas att de i området befinner sig många individer som tillsammans kan upprätthålla ordningen genom att hjälpa varandra och ingripa vid brottslig eller annan ordningsstörande aktivitet (Stiftelsen Tryggare Sverige 2020; Steven 2010).

Även Berglund-Snodgrass (2016) uttrycker att offentliga platser i områden som uppfattas som otrygga bör utformas för att stödja både spontana och arrangerade möten. Detta exemplifieras med att parker och torg kan utformas genom programmerade ytor för olika aktiviteter, vilket skapar en känsla av säkerhet genom ökad närvaro av förhoppningsvis olika samhällsgrupper som kanske utför olika aktiviteter men inom samma geografiska område (Berglund-Snodgrass 2016; Olesen 2023; Stiftelsen Tryggare Sverige 2020). Olesen (2023) argumenterar för hur fastighetsägare kan arbeta för att bevara och utveckla sociala verksamheter och eller butiksverksamhet i bottenvåningen på eller i nära anslutning av bostadshus. Detta för att genrerna en mer aktiv och levande utemiljö med människor i rörelse, som Olesen (2023) och Berglund-Snodgrass (2016), likt Stiftelsen Tryggare Sveriges (2020) resonemang, menar skapar en tryggare boendemiljö och trygga mötesplatser.

3.2.3 Temporära och cykliska insatser

Stiftelsen Tryggare Sverige (2020) menar likt Sandberg et al. (2017) att individer ofta bedömer en plats som trygg eller otrygg utifrån den känsla av kontroll som platsens fysiska utformning ger. Weisburd et al. (2012) menar också på att trygghetsskapande arbete och brottsförebyggande arbete är relaterat till varandra, och

uttrycker vidare att de båda bör ske med en utgångspunkt i både tid och den rumsliga miljön. Weisburd et al. (2012) menar på att genom att fokusera insatser till specifika tider och platser kan förbättringar av den fysiska miljön i enlighet med målet att skapa en tryggare plats uppnås. I de fall då en plats nattetid upplevs som otrygg kan till exempel kompletterande belysning utgöra en insats som Sandberg et al. (2017) menar på skapar en starkare känsla av kontroll hos besökare som ofta är svagare under dygnets mörka timmar, vilket genererar en starkare upplevelse av trygghet vid vistelse på området (Sandberg et al. 2017).

Weisburd et al. (2012) uttrycker dock även kritik mot arbetsmetoder där tryggheten på en plats anses stärkas enbart genom utformning av den fysiska miljön. I områden där trygghetsskapande arbete bedrivits med ett starkt fokus på att bygga bort brott reflekterar Weisburd et al. (2012) kring hur det även har identifierats att den brottsliga aktiviteten egentligen inte försvinner utan snarare flyttas till andra närliggande områden, där liknande insatser ännu inte genomförts. Det går att argumentera för att insatserna i dessa fall då har lyckats, eftersom området i fråga ofta börjat upplevas som tryggare. Men i ett större samhällsperspektiv finns den otrygghet som den brottsliga aktiviteten skapar fortfarande kvar även om den bytt plats (Guldåker et al. 2023). Vilket således innebär att den otrygghetsskapande faktorn fortfarande är aktiv även om den kanske nu orsakar otrygghet för andra invånare på en annan geografisk yta (Guldåker et al. 2023). I praktiken är det även troligt att de individer som utför brottsliga och otrygghetsskapande handledningar inte förflyttar sig särskilt långt utan stannar kvar i samma stadsdel, vilket i dessa fall innebär att de fortsatt kan inge otrygghet hos samma invånare som upplevde problematiken tidigare (Weisburd et al. 2012).

3.3 Sociala faktorer inom trygghetsskapande

I enlighet med Guldåker et al. (2023) baseras den upplevda tryggheten respektive oron att utsättas när negativa upplevelser inte enbart på den känsla av kontroll vi själva har, utan även på tillit till andra människor på platsen samt samhället i ett större perspektiv. Vidare pekar Guldåkers et al. (2023) studie på att individer som upplever sig själva som trygga i vardagen tenderar att ange fysiska faktorer, exempelvis belysning eller ödsliga områden, som otrygghetsskapande faktorer. Medan individer som i enlighet med Guldåkers et al. (2023) frekvent upplever otrygghet i vardagen istället tenderar att ange andra människor som faktorer som skapar otrygghet, exempelvis i form av ungdomsgäng eller personer som upplevs som socialt ordningsstörande (Guldåker et al. 2023). Detta menar Guldåker et al. (2023) pekar på att de individer som av olika anledningar är mer benägna att känna rädsla ofta kopplar otrygghet till andra människors närvaro och beteende snarare än fysisk utformning, vilket är viktigt att ha förståelse för vid val av insatser för att höja

tryggheten. Även Berglund-Snodgrass (2016) menar på att trygghetsarbete kräver mer än enbart arbete med den fysiska miljöns utformning för att lyckas.

3.3.1 Sammanhållning och gemenskap genom lokalt engagemang

För att stärka tryggheten i urbana miljöer mer långsiktigt uttrycker Berglund-Snodgrass (2016) samt Sandberg et al. (2017) att det krävs ett tillvägagångssätt som inte enbart fokuserar på visuella och fysiska åtgärder, utan i stället låter arbetet med att främja socialt hållbara strukturer som social inkludering ta mer plats. Berglund-Snodgrass (2016) uttrycker att trygghetsskapande arbete bör ske i form av insatser vars mål är att stärka gemenskapen, skapa mer inkluderande offentliga rum samt främja social sammanhållning. I Berglund-Snodgrass (2016) lyfter fram hur dessa sociala processer kan främjas exempelvis genom trygghetsinsatser vars syfte är att skapa engagemang i de lokala bostadsområdena som har otrygghetsproblematik. Berglund-Snodgrass (2016) beskriver även hur en central aspekt för att skapa en känsla av trygghet är att människor känner en koppling till sitt område. Genom att bedriva projekt där invånare är aktiva och involverade i sitt bostadsområde skapas därför en starkare känsla av trygghet (Berglund-Snodgrass 2016). Detta menar Berglund-Snodgrass (2016) är extra centralt kopplat till kvinnor som i större grad upplever otrygghet, men samtidigt även i lägre grad är delaktiga i områdesutveckling, framförallt i socioekonomiskt utsatta områden (Berglund-Snodgrass 2016).

Även grannsamverkan samt att ge boende i otrygga områden större inflytande över beslutsprocesser är arbetsmetoder som Berglund-Snodgrass (2016) argumenterar för ökar tryggheten. Grannsamverkan har visat sig haft stor potential att främja den upplevda tryggheten då samarbete mellan grannar i flerfamiljshus stärker den sociala kontrollen genom att fler människor bryr sig om och känner sina grannar (Berglund-Snodgrass 2016). Ett ökat medborgarinflytande i frågor som gäller boendes närmiljö, särskilt vad gäller inkludering av kvinnor, har i sin tur identifierats vara en nyckelfaktor för att skapa tryggare offentliga miljöer enligt Berglund-Snodgrass (2016). Genom att inkludera fler röster i planeringsprocessen kan åtgärder och specifika behov identifieras av de som dagligen använder platsen, och på så vis påverkar känslan av trygghet hos de personer i fråga som ofta upplever platsen som otrygg (Berglund-Snodgrass 2016).

3.3.2 Förändra sociala strukturer

Placemaking är en teori som menar på att om platsers utformning planeras med utgångspunkt i människors faktiska behov, skapas säkra, trygga och attraktiva miljöer som många individer vill vistas i (Jacobs 1961; AntoniĆ et al. 2023). I enlighet med teorin kan attraktiva platser skapas både genom utformningen och användningen av en yta, vilket innebär att processen för att skapa en trygg plats genom placemaking pågår under hela platsens livscykel. Målet med planeringsteorin är att

bygga en relation mellan platsen och stadens befolkning genom närkontakt med den fysiska miljön (Jacobs 1961; AntoniĆ et al. 2023). Som i sin tur skapar ett levande stadsrum där samhörighet till platsen utmynnar i en vilja att vårda den (AntoniĆ et al. 2023). Genom att applicera denna metod i trygghetsskapande arbete är tanken således att platsen upplevs som tryggare om befolkningen upplever en relation till den (Boverket 2022b). Placemaking bedöms även bidra till trygghet då skapandet av en attraktiv plats som lockar besökare även innebär en större social kontroll genom en ökad mänsklig närvaro (Stiftelsen Tryggare Sverige 2020).

Olesen (2023) betonar vikten av att fastighetsägare initierar och driver sociala insatser till att förändra områdets sociala strukturer. Olesen (2023) menar på att trygghet sällan skapas av isolerade insatser, utan genom samverkan med andra samhällsaktörer, lokala föreningar och intresseorganisationer. Genom att involvera olika aktörer i det trygghetsskapande arbetet, exempelvis genom att arrangera aktiviteter för allmänheten i området, menar Olesen (2023) att det i stadens offentliga rum kan skapas en starkare känsla av samhörighet som genererar trygghet (Olesen 2023).

3.3.3 Stigmatisering och narrativ

Det finns även ytterligare sociala strukturer som har visat sig påverka att just områden med socioekonomiska utmaningar uppfattas som otrygga. Wacquant (2008) samt Roelofs och Salonen (2019) hävdar att socioekonomiskt utsatta områden ofta uppfattas vara de bostadsområden i en stad som befinner sig längst ner i hierarkin gällande platser i staden där majoriteten av invånarna vill bo och vistas. Med denna uttalande låga status hävdar Wacquant (2008) att det skapas ett stigma kring platsen, och ibland även dess bosatta invånare, hos den övriga befolkningen. Detta stigma är i sin tur en mycket pådrivande faktor till både segregation och utanförskap i staden i sin helhet (Wacquant 2008; Roelofs & Salonen 2019). När ett område blir stigmatiserat skapas snabbt en negativ spiral där den sociala uppfattningen av området och dess invånare, samt ofta även mediernas negativa porträttering, förstärker områdets oattraktiva uppfattning (Wacquant 2008; Roelofs & Salonen 2019). Denna utveckling menar Roelofs och Salonen (2019) resulterar i att ekonomiskt starkare grupper undviker att bosätta sig där, medan ekonomiskt svagare individer har färre alternativ och därför indirekt tvingas att flytta in, vilket skapar en mycket homogen socioekonomiskt svag demografi. Denna utveckling minskar ytterligare områdets attraktivitet och bostadsvärde, vilket i sin tur accelererar den negativa spiralen ytterligare (Roelofs & Salonen 2019).

3.4 De allmännyttiga bostadsbolagens handlingsutrymme

Som tidigare konstaterats är brottsprevention en central del i arbetet med att skapa trygghet i urbana områden. Stiftelsen Tryggare Sverige (2020) uppger att individer

benägna att begå brottsliga handlingar tenderar att i stor grad göra det i det geografiska område de själva är bosatta. Således får den aktör som har rådighet att påverka vilka invånare som bosätter sig och lever i ett område ett kraftfullt handlingsutrymme. Bostadsbolag utgör även fastighetsägare, vilket ger de stor möjlighet att styra den fysiska utformningen av den mark de äger, samt driva sociala insatser i sina fastigheter. I stadsdelar där samma bostadsbolag äger stora andelar av den totala ytan får bolaget i fråga således en stor påverkansmöjlighet, inte enbart på en enskild byggnad eller en markyta, utan på hela lokalsamhället (Olesen 2023; Rolofs & Salonen 2019; Grander 2015).

Orsaken till de allmännyttiga bostadsbolagens sociala ansvarstagande anses delvis vara rotat i de konsekvenser som blev resultatet av miljonprogrammets bostadssatsning menar Bengtsson (2015). I efterhand anses Miljonprogrammets färdigställande och befolkande på många platser resulterat i en mycket homogen socioekonomiskt svag demografi samlat till specifika geografiska områden i de städer där satsningen genomfördes. En övervägande majoritet av dessa miljonprogramsområden förvaltades av allmännyttan, vilket resulterade i att de kommunala bostadsbolagens hyresgäster generellt sett hade en mer utsatt roll i samhället än det rådande genomsnittet (Grander 2015; Grander 2024). Detta i kombination med allmännyttans uttryckta samhällsansvar redan från dess bildande, menar Grander (2015) har varit drivande till de kommunala bostadsbolagens arbete med social hållbarhet som anses sträcka sig längre än många privata bostadsbolag.

Trots att allmännyttans samhällsansvar bedöms inkludera arbete med både trygghets skapande åtgärder och socialt hållbarhet främjande insatser finns det även inbyggda begränsningar i de kommunala bostadsbolagens handlingsutrymme (Grander 2024). I Sverige finns det idag även lagstiftning som ställer tydliga krav på hur allmännyttan bör bedriva sin verksamhet som bostadsbolag. Grander (2024) lyfter hur kommunalt ägda bostadsbolag sedan 2011 berörs av samma affärsmässiga villkor som de privata, detta för att undvika att bryta mot EU:s regler om konkurrens. Kommunala bostadsbolag förväntas således bedrivas under samma affärsmässiga principer som övriga privata bostadsbolag, vilket innebär att de behöver generera marknadsmässig avkastning och får inte subventioneras för insatser som inte genererar ekonomisk vinning. Allmännyttans två målsättningar, att ta ett större samhällsansvar samtidigt som verksamhet ska vara vinstdrivande, skapar stora utmaningar då många trygghetsskapande insatser som exempelvis främjar grannsamverkan och inkludering ofta är svåra att motivera ekonomiskt, då de inte direkt ökar fastighetsvärdet. När de kommunala bostadsbolagen enligt lag tvingas prioritera ekonomisk lönsamhet menar Grander (2024) att risken är stor att långsiktiga trygghetssatsningar nedprioriteras. Många kommunala bostadsbolag verkar dock ha anpassat sina insatser kring denna paradox menar Berglund-Snodgrass (2016). Det är

idag inte ovanligt att allmännyttiga bostadsbolag arrangerar aktiviteter i områden med socioekonomiska utmaningar för att främja de sociala processer som Berglund-Snodgrass (2016) menar på ökar tryggheten.

De kommunala bostadsbolagen har inte enbart påverkansmöjlighet och ett handlingsutrymme kopplat till den fysiska och byggda miljön. För att främja social gemenskap och möjliggöra möten mellan boende i socioekonomiskt utsatta områden och stadens övriga befolkning uppger Tunström et al. (2016) att det finns exempel där kommunala bostadsbolag arrangerat olika sociala evenemang i stadsdelar med socioekonomiskt låg status och otrygghet problematik. Syftet med dessa aktiviteter har varit att skapa en inkluderande miljö och genom detta stärka den sociala sammanhållningen både inom bostadsområdet samt mellan de som bor i området och stadens övriga befolkning (Tunström et al. 2016). Det senare genom att locka stadens övriga befolkning att besöka platsen för att delta vid evenemang, och genom detta även skapa sig en egen uppfattning av platsen baserat på egna upplevelser och inte socialt konstruerat stigma. Utöver kulturella arrangemang framhåller Grander (2015) att bostadsbolag även tillhandahållit fysiska mötesplatser för riktade mot olika målgrupper. Exempel på sådana insatser inkluderar caféverksamhet, ungdomscenter och språkverkstäder, vilka fungerar som rum för både organiserade och spontana möten (Grander 2015).

3.5 Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningsvis belyser den tidigare forskningen flera viktiga perspektiv för förståelsen av vad trygghet innebär samt vad trygghetsskapande arbete i urbana miljöer kan utgöras av. Denna del sammanfattar några av de viktigaste ståndpunkterna som senare utgör en stor del av uppsatsens analys.

För att en plats ska uppfattas som trygg uppges fysiska faktorer som välfungerande skalskydd, god belysning samt en gestaltning som möjliggör god överblick över en plats samt mänsklig närvaro som viktigt (Stiftelsen Tryggare Sverige, 2020; Sandberg et al. 2017). Detta då den upplevda tryggheten till stor del är en individuell uppfattning om hur stor risken är att bli utsatt för negativa upplevelser vid vistelse på en plats, och fysiska åtgärder med fokus på brottsprevention tenderar att signalera en säkrare plats (Stiftelsen Tryggare Sverige 2020; Berglund-Snodgrass 2019). Men den tidigare forskningen uttrycker även att långsiktigt och lyckat trygghetsarbete även bör ske med de sociala dimensionen av hållbarhetsbegreppet i åtanke (Berglund-Snodgrass 2019; Ceccato & Bamzar 2016). Detta delvis genom insatser vars ambition är att främja social förändring som skapar inkludering och gemenskap i områden som upplevs som otrygga (Berglund-Snodgrass 2016; Olesen 2023; Guldåker et al. 2023). Detta blir en viktig arbetsstrategi då exempelvis även tillit till andra människor uppges som en viktig variabel för att uppleva en plats som

trygg (Guldåker et al. 2023). Områden kan även uppfattas som otrygga som konsekvens av stigmatisering, vilket således även är en dimension som bör arbetas med (Wacquant 2008; Roelofs & Salonen 2019). Detta inte enbart för att skapa trygghet för de som bor i området utan även för att minska större negativa sociala processer, som exempelvis segregation (Wacquant 2008; Roelofs & Salonen 2019; Grander 2015).

I den tidigare forskningen identifieras trygghet som en viktig del inom den socialt hållbara utvecklingen (Dempsey et al. 2011; Eizenberg & Jabareen 2017; Grip & Benes 2019). Individer som upplever trygghet i sitt vardagliga rörelsemönster upplever även mer stabilitet, vilket i sin tur uttrycks vara en avgörande faktor för individers livskvalitet (Wang & Ke 2024). Om allmänna platser upplevs som trygga eller ej har en stor påverkan på samhället i stort, inte enbart enskilda individers levnadskvalitet (Legeby 2015). Det anses vara en avgörande faktor för hur den sociala hållbarheten i staden utvecklas genom formandet av sociala normer och attityder mellan stadens invånare (Legeby 2015). Detta då det är de invånare som känner sig trygga nog att deltar i stadens offentliga rummen som är med och formar vilka sociala processer som ges möjlighet att ske, både på lång och kort sikt (Legeby 2015).

De kommunala bostadsbolag uttrycks ha ett relativt stort handlingsutrymme vad gäller stadsutveckling, detta genom sitt ägande av fastigheter och sin möjlighet att påverka både den fysiska miljön och sociala strukturer kopplat till dessa fysiska rum (Stiftelsen Tryggare Sverige 2020; Olesen 2023). Allmännyttans sociala ansvarstagande tycks delvis vuxit fram som en konsekvens av miljonprogrammets resultat (Salonen 2015; Grander 2015). Där stora socioekonomiskt svaga grupper av medborgare blev samlade till samma geografiska områden i staden, mestadels till allmännyttans bestånd (Bengtsson 2015; Grander 2015). Men den tidigare forskningen lyfter även hur allmännyttans socialt hållbarhetsfrämjande arbete till viss del är begränsat genom bolagens lagkrav på affärsmässighet och ekonomisk avkastning, vilket riskerar att resultera i att långsiktiga trygghetssatsningar blir svår-motiverade (Grander 2024).

4 Teoretiska perspektiv på trygghetsskapande insatser

För att ge förståelse för framväxten av trygghetsskapande insatser presenterar detta kapitel teoretiska perspektiv som haft inverkan på uppfattningen av vad som skapar trygghet och otrygghet i urbana miljöer. Teorierna har valts genom ett tidigt undersökande av teman sammanlänkade med trygghet, likt säkerhet, brottsprevention och social hållbarhet.

4.1 Broken Windows

Teorin som omnämns som “Broken Windows” myntades för första gången av Wilson och Kelling år 1982 i publikationen *The Police and Neighborhood Safety: Broken Windows*. Teorin bygger på att avsaknad av upplevd trygghet, och därigenom uppfattningen av en plats som otrygg, i hög grad är sammanlänkad med kriminalitet och hur det avspeglar sig i samhällets uppfattning av platsen i fråga (Urban Utveckling u.å. b). Grundtanken utgår ifrån uppfattningen att platser som utsatts för vandalisering eller andra typer av synliga ordningsstörningar ökar risken för att ytterligare vandalisering och brott ska begås i området. Således finns det i enlighet med teorin en process där synlig skadegörelse i ett område främjar ytterligare skadegörelse, vilket i sin tur leder till ytterligare skadegörelse och ett händelseförlopp som utgör en negativ spiral (Urban Utveckling u.å. b).

Teorin exemplifieras med följande scenario: om ett fönster vandaliseras och inte åtgärdas tillräckligt snabbt riskerar det att signalera att det inom området råder oordning och att det är en plats som samhället inte bryr sig om (Stiftelsen Tryggare Sverige 2020). Vilket i sin tur leder till uppfattningen att det är mer accepterat att vandalisera detta område i jämförelse med andra delar i staden. Känslan av trygghet minskar då i dessa områden då både de invånare som är bosatta i området samt de som bevittnar området mer utifrån upplever en låg social kontroll samt lågt samhällsengagemang till förbättring (Stiftelsen Tryggare Sverige 2020).

Forskare som O'Brien et al. (2019) har dock kritiserat teorin och menar på att hypotesen som Broken Windows bygger på, där synlig skadegörelse leder till fler brottsliga handlingar, har för lite faktisk bevisning. För detta resonemang hävdas att sambandet mellan att implementera ett arbetssätt i enlighet med Broken Windows och att de skulle leda till mindre fysisk oordning, som skadegörelse och fysiskt våld, inte har tillräckligt med belägg. Det uttrycks även finnas luckor i många av de studier som förespråkar Broken Windows för att minska oordningen (O'Brien et al. 2019). Kritiker menar att dessa studier ofta missar viktiga sociala faktorer så som socioekonomiska faktorer och sociala utsatthet (O'Brien et al. 2019). Det har även riktats allvarlig kritik kring vissa arbetsmetoder som tillämpats vid implementering av Broken Windows, framförallt i en Amerikansk kontext. Flera studier har

visat på att arbetet med teorin resulterat i att vissa grupper, särskilt minoriteter, blivit oproportionerligt utsatta för polisiär övervakning och straff. Dessa studier pekar även på att områden där invånarna har låg socioekonomisk status eller tillhör minoritetsgrupper ofta utsätts för oproportionerliga polisinsatser som riskerar att öka stigmatiseringen (O'Brien et al. 2019).

Vissa kritiker lyfter även att Broken Windows teorins tillämpning riskerar att ha en större påverkan på individers uppfattning av området snarare än områdets faktiska förbättring. Om ambitionen är att minska andelen brott som begås och öka säkerheten kan Broken Windows således ge ett falskt resultat. Men om ambitionen istället är att förändra uppfattningen av områdets trygghet kan teorin fortfarande vara ett tillvägagångssätt som skapar trygghet (O'Brien et al. 2019).

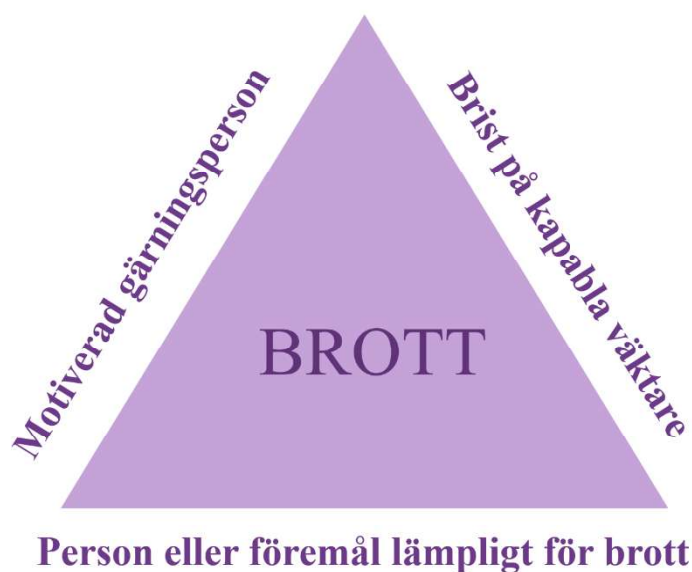
4.2 Rutinaktivitetsteorin

Rutinaktivitetsteorin är ytterligare en teori som ämnar att förklara uppkomsten av brott i samhället, och som kan kopplas till trygghetsskapande arbete (Steven 2010). I publikationen *Social change and crime rate trends: a routine activity approach* presenterade Cohen och Felson (1979) teorin om att brott begås om tre olika förutsättningar sammanfaller på en plats.

Den första av dessa faktorer, som även kan benämnas som förutsättningar för brott, utgörs av en motiverad gärningsperson (Steven 2010). Med denna faktor menas att för att ett brott ska begås måste det finnas en eller flera personer som har ambitionen att begå brottet i fråga (Steven 2010).

Den andra av tre faktorer som rutinaktivitetsteorin bygger på utgörs av mål. Med mål menas ett objekt som gärningspersonen i fråga ämnar stjäla eller vandalisera, med det kan även i vissa fall utgöras av en handling (Steven 2010). Exempel på mål kan vara en bil att stjäla eller en person att råna.

Den sista av dessa tre variabler som krävs för att ett brott ska begås i enlighet med teorin menar Steven (2010) är brist av kapabla väktare. Med kapabla väktare menas ofta personer som befinner sig på platsen och genom detta kan ingripa ifall brott sker eller vittna vid en eventuell utredning kring brott, men på senare tid har det även börjat benämnas i form av kameror och larm (Steven 2010). Kapabla väktare i form av personer som vistas på platsen kan i sin tur dels utgöras av mer formella väktare i form av polis och ordningsvakter, men även av andra civila medborgare och är i enlighet med rutinaktivitetsteorin dessa kapabla väktare som kan förhindra brott (Steven 2010).

Figur 2: Berglund (2025)

Bilden skildrar Rutinaktivitetsteorins uppfattning av vilka förhållande som krävs för att brott ska begås.

Även om Rutinaktivitetsteorin har varit inflytelserik när det kommer till forskning om brottsprevention, finns det även många kritiker som menar på att teorin är bristfällig inom framförallt förståelse om vad som gör en individ benägen att begå brott (Steinmetz 2025). Denna kritik mot teorin menar på att den skildrar en alldeles för ensidig bild av varför en individ beslutar sig för att begå en kriminell handling, utan att tillräckligt ta i beaktning olika individuella psykiska, sociala och eller ekonomiska faktorer som kan påverka en människas val. Teorin utgår ifrån att personer som begår brottsliga handlingar agerar rationellt och således blir avskräckta ifall de fysiska åtgärder som teorin föreslår vitas, vilket inte behöver vara fallet i många verkliga situationer. Rutinaktivitetsteorin kritiseras även för att variera i tillämpbarhet beroende på olika typer av brott. Denna kritik syftar till att teorin kan anses förklara viss brottslig aktivitet som exempelvis inbrott, men när den ska appliceras på brottsliga handlingar av mer social eller emotionell karaktär, likt våldsbrott, uppfattas den bristande och åter igen alldeles för endimensionell för att ge en teoretisk förståelse kring bakomliggande orsaker till den brottsliga handlingen (Steinmetz 2025).

Även teorins förmåga att förklara organiserad brottslighet kritiserar, åter igen med argumentet att rutinaktivitetsteorin tenderar att förenkla komplexiteten i brottsliga handlingar (Kleemans et al. 2012). Denna kritik menar på att en motiverad gärningsperson från organiserad brottslighet ofta är mer resursstark, vilket gör indivi-

den mindre beroende av specifika tids- och rumsbaserade möjligheter. Kritiker menar vidare att rutinaktivitetsteorins strategi för att avskräcka individer från att begå kriminella handlingar genom social närvaro även påverkar den organiserade brottsligheten i mindre grad. Organiserad brottslighet, genom sociala band och rykte i kriminella subkulturer, kan innebära att brottslingar inte bli avskräckta (Kleemans et al. 2012).

4.3 Prospect-Refuge-Escape

Teorin om Prospect-Refuge-Escape, ibland enbart Prospect-Refuge, syftar istället till att förklara vilka fysiska variabler som får en plats att upplevas som trygg och välkomnande att vistas på. Fisher och Nasar (1992) lyfter i *Fear of Crime in Relation to Three Exterior Site Features: Prospect, Refuge, and Escape* fram tre aspekter som påverkar om en individ upplever att denne befinner sig i en trygg miljö där personen kan tänka sig att vistas under en längre tid. Dessa är kopplade till människans naturliga instinkter (Fisher & Nasar 1992).

De tre egenskaper en plats behöver ha för att vi människor ska uppleva den som trygg både medvetet och undermedvetet är att den ska vara utformad på ett vis som möjliggör överblick av platsen, det ska finnas flera tydliga vägar bort från platsen samt att det ska vara möjligt att vara mer eller mindre tillbakadragen i den rumsliga miljön. Således har Prospect-Refuge-Escape teorin ett tydligt fokus på hur en plats fysiska utformning får olika individer att känna (Akcelik et al. 2024).

Prospect-Refuge-Escape teorin kan implementeras i trygghetsskapande arbete både i planering- och byggnationsstadiet av en plats, samt vid insatser som omgestaltning av en yta. I dessa fall är det i enlighet med teorin viktigt att planera den fysiska miljön på ett genomtänkt vis där olika individers rörelsemönster tas i beaktning. Syftet är att skapa en miljö där besökare har god överblick över området och därmed kan upptäcka potentiella faror, identifiera möjliga utrymningsvägar vid behov samt söka skydd på platser där de inte upplever sig vara exponerade eller utgöra ett lätt mål. Teorin blir i viss mån även aktuell vid förvaltningen av olika ytor, där det även där är viktigt att bland annat skötseln av växtlighet sker på ett vis som möjliggör öppna siktlinjer (Fisher och Nasar 1992).

Kritik mot Prospect-Refuge-Escape menar dock på att denna teori inte är tillräckligt nyanserad och har en förenklad syn på vad som får individer att uppleva trygghet och otrygghet. Visa kritiker däribland Akcelik et al. (2024) pekar på studier som tyder på att refuge är den variabel som mest påverkar individers upplevelse av en plats som trygg, samt att den upplevda tryggheten är mycket mer subjektiv och baserad på individuella upplevelser som teorin misslyckas med att skildra.

5 Metod

Detta kapitel presenterar uppsatsens forskningsdesign och metodval. Kapitlet presenterar de intervjuer och dokument som genererat material till studiens resultat och diskussion, samt redovisar uppsatsen tillagningssättet för det insamlade materialet.

5.1 Forskningsdesign

För denna studie tillämpas en metod inspirerad av flerfallstudie, för att på ett komparativt vis studera de tre olika fall som utgör uppsatsens avgränsning. Fallstudier och flerfallstudier är en forskningsstrategi vars användning syftar till att skapa en djup och holistisk förståelse vid studier av en händelse eller ett fenomen på en specifik eller flera specifika platser (Yin 2007). Vid flerfallstudier studeras flera olika fall som kan jämföras med varandra (Johansson 2000). För denna uppsats bedöms därför flerfallstudie vara ett lämpligt tillvägagångssätt för att undersöka hur de kommunala bostadsbolag som valts ut som studieområde arbetar med trygghet. Fallstudier är ofta gynnsamt att tillämpa i studier som ämnar att svara på frågeställningar som studerar hur eller varför ett visst sammanhang uppstått på en viss plats i samhället (Yin 2007). Fallet i fråga utgörs ofta av en specifik geografisk yta, men det kan även utgöras av en organisation och dess arbete som fenomenet (Blythe 1969). Vilket denna studie ämnar att undersöka. För att samla in och generera kunskap kring ett samhällsfenomen genom flerfallstudier är det vanligt förekommande att studier genomförs med insamlingsmetoder som intervjuer, analys av dokument och eller observationer (Yin 2007). För denna studie har intervjustudie tillsammans med kompletterande dokumentstudie tillämpats. Genom detta tillvägagångssätt kan genomförandet av en fallstudie bidra till att djupgående förstå och besvara frågor kring ett eller i denna studie flera kontextspecifika fall (Yin 2007).

5.2 Urval av studieområde

Som geografiskt studieområde har socioekonomiskt utsatta områden i Sveriges tre största städer valts. Detta urval har beslutats då dessa städer bedöms lämpliga för att studera trygghetsskapande insatser i urban miljö. Detta delvis på grund av städernas storlek, samt delvis på grund av att allmännyttan äger procentuellt stora andelar av det totala bostadsbeståndet i dessa städer i jämförelse med många av Sveriges övriga kommuner med bebyggelse av storstadskaraktär. Vilken anses utgöra en god grund för studiens analys. Bostadsbolagen *AB Svenska Bostäder* (Svenska Bostäder) i Stockholm, Göteborgs Stads Bostads AB (Bostadsbolaget) i Göteborg och *MKB Fastighets AB* (MKB) i Malmö har valts ut som fördjupad studieområde delvis för att de äger och ansvarar för ett stort antal bostäder i områden som bedöms som socioekonomiskt utsatta, samt för att de uttryckligen uppger att de arbetar för att höja tryggheten i dessa områdena. Den främsta anledningen till att ett bostadsbolag valts ut i respektive stad är för att förbättra förutsättningarna att generera mer

detaljerad information om trygghetsskapande arbete. Det anses även ge studien bättre förutsättningar att generera ingående svar på uppsatsens frågeställningar.

5.3 Intervjustudie

För att stärka studiens resultat tillämpas intervjustudier som metod för att komplettera insamlad data. Intervjustudien genomfördes med ambitionen att generera nyanserade och fördjupade beskrivningar av trygghetsskapande arbete med hjälp utav informanternas perspektiv. Intervjuer tillämpas även som metod för att skapa en förståelse kring olika ställningstaganden som möjligtvis inte uttrycks med samma vid i de dokument som utgjort studiens dokumentstudie (Gunnarsson & Boden 2021). De individer som bedömdes lämpliga som respondenter kontaktades via mail för att undersöka deras intresse av att delta i en intervju. Valet av respondenter har baserats på deras arbetes relevans i förhållande till studiens syfte och de frågeställningar som insamlat material ska bidra till att besvara. Detta har inneburit att de deltagande respondenterna inte nödvändigtvis har samma titel, men alla arbetar med trygghetshöjande arbete riktat till socioekonomiskt utsatta områden. I enlighet med Dalen (2015) är genomförandet av intervjuer en lämpligt forskningsmetod då respondenter kan bidra med både sina erfarenheter och tankar kring studieområdet i fråga. Detta är värdefullt då denna nyanserade bild av olika bostadsbolags arbete kan underlätta arbetet med att sedan analysera och reflektera kring deras trygghetsskapande arbete i relation till varandra.

5.3.1 Urval av respondenter

För en kvalitativ studie är det lämpligt att urval av informanter bygger på ett strategiska urval (Dalen 2015). Med detta menas att urvalet bygger på att identifiera rätt individ att intervjua, antalet individer att intervjua, samt att individerna i fråga besitter rätt kriterier för studiens syfte och frågeställningar (Dalen 2015). Då denna uppsats är en komparativ studie är således ett viktigt kriterium att samtliga respondenter besitter och kan uppge kunskap som sedan kan studeras i relation till varandra. Valet av respondenter för denna studie grundar sig i de tre bostadsbolag som valts ut som studieområde. Detta innebär att samtliga av de som intervjuats är anställda på respektive bostadsbolag vid tillfälle för intervju.

Urval av respondenter har baserats på en kartläggning av respektive bostadsbolags organisation och vart i organisationen trygghetsskapande arbete bedrivs. För att kunna identifiera respondenter med en bred och omfattande kunskap kring respektive bostadsbolags trygghetsskapande insatser har sedan individer i roller med brett ansvarsområde, likt chefer, identifierats som lämpliga att kontakta. I det initiala steget för intervjustudien fördes en dialog, med studiens akademiska handledare samt den rådgivande handledaren på Bostadsbolaget, kring tillvägagångssätt för att hitta relevanta informanter att intervjua för insamlandet av primärdaten. Vidare har

snowballing (snöbollsmetoden) varit ett tillvägagångssätt som tillämpats för att hitta rätt information. Snowballing som metod för att hitta lämpliga respondenter utövas genom att först kontakta en tjänsteperson med inblick i organisationen och relevant tema, som i sin tur kan föreslå relevanta respondenter att genomföra intervjuer med (Grønmo 2019). På så vis uppstår en så kallad snöbollseffekt där individer inom organisationen rekommenderar individer som de anser lämpade att besvara frågorna. Vid tillämpning av denna metod är det dock viktigt att forskaren som utför studien i fråga även bedömer urvalet som lämpligt för uppsatsen (Grønmo 2019). En fördel med tillämpande av snowballing är att det ofta presenteras fler än en individ med relevant kunskap som forskaren eller forskarna sedan kan bedöma som lämpade att genomföra intervju med, en nackdel är dock att det finns risk för partiskhet vid framtagande av detta urval (Grønmo 2019).

Den första intervjun genomfördes med Svenska Bostäders säkerhetschef som ansvarar för det strategiska och långsiktiga arbetet med både säkerhet och trygghet på bolaget. Den andra intervjun genomfördes med en tjänsteperson på bostadsbolaget MKB med tiden strategisk koordinator. Denna tjänsteperson arbetar övergripande med bolagets hållbarhetsarbete.

Den tredje intervjun genomfördes med Bostadsbolagets chef för avdelningen trygghet. Denna tjänsteperson ansvarar för bolagets övergripande strategiska arbete med trygghetsskapande åtgärder samt för operativt trygghetsarbete i form av arbetslag av trygghetsvårdar.

Informant	Respondent SB	Respondent BB	Respondent MKB
Organisation	Svenska Bostäder	Bostadsbolaget	MKB
Datum, plats, intervjuens längd	26/3-25, Digitalt, 48 min	27/3-25, Bostadsbolagets kator, 57 min	26/3-25, Digitalt, 43 min
Roll i organisationen samt tidigare bakgrund	Arbetar i rollen som säkerhetschef på Svenska Bostäder sedan 2024. Tidigare arbetat i samma roll på ytterligare två allmännyttiga bostadsbolag.	Chef för det övergripande trygghetsarbetet på Bostadsbolaget sedan 2022. Tidigare arbetat inom polisen i 20 år brottsförebyggande	Arbetar i rollen som strategisk koordinator för MKBs hållbarhetsarbete sedan 2018.

		i särskilt utsatta områden.	
Bidrag	Ingående information om Respondent SBs erfarenheter och kunskap kring Svensk Bostäders trygghetsskapande arbete.	Ingående information om Respondenten BBs personliga erfarenheter och kunskap kring Bostadsbolagets trygghetsskapande arbete.	Ingående information om Respondent MKBs erfarenheter och kunskap kring MKBs trygghetsskapande arbete.

Respondenterna hänvisas härnäst i studien enligt följande benämning:

Respondent SB: Tjänsteperson på Svenska Bostäder, Stockholm stads allmännyttiga bostadsbolag.

Respondent BB: Tjänsteperson på Bostadsbolaget, Göteborg stads allmännyttiga bostadsbolag.

Respondent MKB: Tjänsteperson på MKB, Malmö stads allmännyttiga bostadsbolag.

5.3.2 Genomförande

Inför varje intervju skapades en intervjuguide (se bilaga 1) där teman kategoriserades utifrån studiens problemformulering och frågeställningar. Vid utformandet av intervjuguiden delades frågorna upp i olika teman med tillhörande frågor. Frågorna skickades sedan ut till informanterna ett antal dagar innan respektive intervju genomfördes. Intervju med Respondent SB och Respondent MKB genomfördes digitalt och intervju med Respondent BB genomfördes på plats. Avslutande fråga löd vid samtliga intervjuer *“Finns det något du tycker är viktigt att lyfta som vi inte har pratat om?”*, detta för att information som respondenterna ansåg viktig för att beskriva bolagens arbete inte skulle förbises. Samtliga intervjuer spelades in och transkriberades med informanternas samtycke. De transkriberade intervjuerna bearbetades sedan där värdefull information för studiens resultat identifierades.

5.3.3 Samtycke

Innan intervjuerna genomförts skickades samtyckesblanketter ut via mail till samtliga deltagande. Samtyckesblanketten följde en färdigskriven mall framtagen av Sveriges lantbruksuniversitet vid examensarbeten (se bilaga 2, 3, 4). I samtyckesblanketten förklarades hur det insamlade materialet kommer att användas samt att intervjuerna spelas in med ljudupptagning för att kunna underlätta bearbetning av materialet. Respondenterna informerades även om att detta material kommer att sparas tills det att studien blivit godkänd och sedan raderas utan att delas med någon utomstående part. Samtyckesblanketten innehöll utöver denna information även utrymme där respondenten kunde signera att denne samtyckte till att vara delaktig i enlighet med den information kring tillvägagångssätt och hanterande av personuppgifter som delgivits. Samtliga respondenter signerade samtyckesblanketten. Samtliga respondenter har även blivit tillfrågade hur de vill bli refererade till i studien och all personliga information som trycks är godkänd i förväg av respektive respondent.

5.4 Dokumentstudie

Studiens resultat har delvis även tagits fram genom dokumentstudie, som kompletterade forskningsmetod till Intervjustudien. Med tillämpandet av dokumentstudie som metod är ambitionen att generera ytterligare förståelse kring de frågeställningar som studien ämnar att besvara. Detta genom bearbetning av publicerat materialet i form av rapporter från samtliga av de allmännyttiga bostadsbolag vars trygghetsarbete studeras. Vid genomförandet av dokumentstudier är det viktigt att vidhålla ett systematiskt tillvägagångssätt vid urvalet av dokument (Karppinen & Moe 2012).

Vid urval av de dokument som studeras i denna uppsats har rapporter publicerade av respektive bostadsbolag identifieras som lämpliga för att ge en djupare förståelse till studien frågeställningar. Detta då studien ämnar att undersöka specifika bostadsbolag, och således specifika falls, val av strategier och insatser för trygghetsfrämjande. Vilket förutsätter dokument som beskriver de specifika bolagens arbete och inte beskriver en allmän bild av allmännyttan i Sverige. Detta har begränsat urvalet av dokument till enbart dokument publicerade av Svenska Bostäder, Bostadsbolaget samt MKB, samt ytterligare begränsat urvalet till publicerade dokument inom ämnesområdet trygghet och social hållbarhet. För respektive bolag har således senast utgiven årsrapport för bolagets hållbarhetsarbete valts ut som material för dokumentstudie, samt ytterligare ett dokument publicerat av framtidenkoncernen AB som utgör moderbolag till samtliga kommunala bostadsbolag i Göteborg Stad. Urvalet av relevanta dokument har varit begränsat, och för att följa studiens avgränsning har inga ytterligare dokument bedöms relevanta som underlag för analys.

Dokument	Organisation	Motivering
<i>hållbarhets och årsredovisning 2024</i>	Svenska Bostäder	Senast utgiven rapport som beskriver Svenska Bostäders hållbarhetsarbete inom samtliga dimensioner, där trygghet uppges vara del av den sociala hållbarheten.
<i>Bostadsbolagets årsredovisning 2023</i>	Bostadsbolaget	Senast utgiven rapport som beskriver Bostadsbolagets hållbarhetsarbete inom samtliga dimensioner, där trygghet uppges vara del av den sociala hållbarheten. År 2024 publicerade Bostadsbolaget ingen egen rapport utan inkluderades i Framtidkoncernens årsrapport, där Bostadsbolagets självständiga arbete inte preciserades.
<i>2024 Års- och hållbarhetsrapport</i>	MKB	Senast utgiven rapport som beskriver MKBs hållbarhetsarbete inom samtliga dimensioner, där trygghet uppges vara del av den sociala hållbarheten.
<i>Framtiden-koncernens strategi för utvecklingsområden 2020-2030</i>	Framtiden AB 2020	Rapport utgiven och framtagen av Framtidenkoncernen som beskriver Göteborgs kommunala bostadsbolags planerade arbetet i utsatta områden 2020-2030.

5.5 Analysmetod och tolkning

Efter samtliga intervjuer genomförts bearbetades det insamlade materialet. I bearbetningen transkriberades intervjuerna med hjälp av de tre ljudinspelningar som tagits vid respektive intervjutillfället. Dalen (2015) uttrycker att det är av stor vikt att forskaren och författaren av uppsatsen själv transkriberar intervjuerna. Vilket även var tillgänggånsett för denna studie. Detta är viktigt då det ger forskaren möjlighet att analysera det insamlade materialet i olika steg av processen (Dalen 2015). Vid transkribering av intervjuerna identifieras även vissa delar av respondenternas svar som möjliga citat för att ge större förståelse för respondenternas resonemang. Dessa potentiella citat dokumenterades och lyftes ut, för att några sedan lyftas in i uppsatsens resultatet och komplettera det resonemang som de yttrades i. Vid bearbetning av det insamlade materialet sker en omvandling av informationen från beskrivande till tolkande nivå. I detta skede uttrycker Dalen (2015) att det är av stor

vikt att forskaren använder informantens ord men samtidigt vidhåller egna kunskapsbaserade perspektiv och reflektioner relevant för uppsatsens tema. Om informantens svar är otydliga blir tolkningsutrymmet mycket brett. Det är då viktigt att forskaren försöker hitta samband i det insamlade materialet, men även viktigt att ha ett kritisk förhållningssätt både till respondenternas svar samt till forskarens egna analyser (Dalen 2015). Detta då olika forskare ibland tolkar samma insamlade materialet på olika vis, vilket är viktigt att vara medveten om menar Dalen (2015). Vid genomförandet av intervjuer för denna studie har respondenternas svar bedöms som relativt tydliga, men ett kristet förhållningssätt till den information respondenterna givit samt till min egna analys i rollen som forskare har likväl tillämpats för att i så stor grad som möjligt upprätthålla objektivitet.

För uppsatsen dokumentstudie tillämpades ett systematiskt tillvägagångssätt för att identifiera de rapporter som sedan analyserades. För att utvinna djupare kunskap om bolagen tillämpade strategier studerades Svenska bostäders *hållbarhets och årsredovisning* publicerad 2024, MKBs *Års- och hållbarhetsrapport* publicerad 2024 samt Bostadsbolagets *Bostadsbolagets årsredovisning* publicerad 2023, vilket utgör senast publicerad redovisning av hållbarhetsarbetet för respektive bolag. Då Bostadsbolagets inte publicerat någon rapport under år 2024 kompletterades kunskapen kring bolagets arbete med studerandet av *Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden 2020-2030* som publicerats av den koncern Bostadsbolaget ingår i. Dokumenten identifierades genom användning av samma sökord riktat till de tre olika bostadsbolagen. När lämpliga dokument identifierats bearbetades de genom noggrant studerande av rapportens innehåll samt identifierade av innehåll som ansågs relevant för studien. Även bearbetning av rapporterna skedde med ett systematiskt tillvägagångssätt för att säkerställa att det insamlade materialet kring de tre bostadsbolagen var jämförbart. Ett systematiskt tillvägagångssätt samt kritiskt förhållningssätt är viktigt för att generera relevant information av värde för studier (Karppinen och Moe 2012; Rienecker & Stray Jörgensen 2018).

6 Resultat och Analys

I detta kapitel presenteras det resultat som ämnar att besvara studiens frågeställningar och som samlats in genom primära och sekundära källor i form av intervjuer samt studerande av dokument. I kapitlen analyseras även det insamlade resultat mot studiens tidigare forskning och teoretiska perspektiv på trygghetsskapande insatser. Detta redovisat i kapitlet utifrån en tematisering som utgörs av *Trygghet innanför byggnadens väggar, Trygghet förankrat i utemiljön, Trygghet genom social förändring, Stigmatisering eller normalisering, Samarbete och samverkan samt Boendes delaktighet*.

6.1 Trygghet innanför byggnadens väggar

I Svenska Bostäders (2024) *hållbarhets och årsredovisning 2024* uppger bolaget att tryggheten generellt sett upplevs hög i det egna hemmet, men att hyresgäster upplever de allmänna ytorna som utemiljön i bostadsområdet som desto otryggare. Även fastigheternas allmänna utrymmen som tvättstuga, trapphus och förråd uppges av Svenska Bostäder (2024) vara platser som vissa hyresgäster upplever som otrygga. Detta då det i enlighet med Svenska Bostäder (2024) tycks finnas en otrygghetsskapande faktor kopplat till vilka personer som bor i bolagets fastigheter. Svensk Bostäder (2024) uppger att några av bolagets egna hyresgäster ibland är en orsak till att övriga hyresgäster känner otrygghet nära sin bostad. Även MKBs hyresgäster uttrycker i enlighet med MKBs (2024) *2024 Års- och hållbarhetsrapport* att grannar och andra individer som vistas i eller runt fastigheterna kan utgöra en otrygghetsskapande faktor för de övriga boende i området. Detta stämmer överens med Guldåkers et al. (2023) resonemang kring hur tillit mellan olika människor är viktigt för den upplevda tryggheten i området. Att individer som upplever otrygghet i vardagen tenderar att ange andra individer som den otrygghetsskapande faktorn gör det till en viktig variabel för bostadsbolagens trygghetsskapande arbete (Guldåker et al. 2023).

Respondent SB och Respondent BB uppger att ett väl fungerande skalskydd hos bostadsbolagens fastigheter är en viktig del i det trygghetsskapande arbetet. Skalskydd utgörs av dörrar, låssystem, fönster vid markplan med mera vars funktion är att hålla obehöriga utanför fastigheten och ge boende tillgång till byggnaden (Svenska Bostäder 2024; Framtiden AB 2020). Att arbeta för att säkerställa ett väl fungerande skalskydd är även en åtgärd som Stiftelsen Tryggare Sverige (2020) uppger som trygghetsfrämjande. Respondent SB utvecklar vidare att eftersom känslan av otrygghet kan uppstå i relation till andra hyresgäster, är det viktigt att boende endast har tillgång till de delar av byggnaden som är avsedda för dem, det vill säga det egna trapphuset, tvättstugan, cykelrummet och förrådet. Detta är något som Svenska Bostäder arbetar för, men Respondent SB uttrycker även att detta ibland är svårt att åstadkomma då det ofta krockar med säkerheten vid eventuell brand, där

utrymningsvägar måste hållas fria. Respondent BB betonar vikten av att Bostadsbolaget ser till att skapa och upprätthålla ett väl fungerande skalskydd, och menar på att det är fundamentalt för att ytterligare trygghetsåtgärder ska bidra till en långvarig positiv utveckling i området. Även Respondent SB uttrycker att arbetet med skalskydd är grunden för trygghetsskapande arbete. Respondent MKB menar på att även MKB arbetar med att säkerställa fastighetens skalskydd för att göra hyresgästernas vardag tryggare, men då det ibland är en av bolagets egna hyresgäster som skapar en otrygg miljö arbetar MKB även aktivt för att påverka svensk lagstiftning. Detta med målet att ge hyresvärden större handlingsutrymme vad gäller individer som är hyresgäster men som negativt påverkar andra hyresgäster (Respondent MKB).

Vräkningsförebyggande arbete uppges vara en metod som samtliga tre bostadsbolag tillämpat för att öka tryggheten. I detta arbete för bolagen dialog med de hyresgäster som upplevs utgöra en problematik och uppmanar de till att förändra sitt otrygghetsskapande beteende, innan vräkning blir utfallet (Respondent SB; Respondent BB; Respondent MKB). I detta arbete uppger Respondent BB att Bostadsbolagets störningsjour även motiverar individen i fråga att söka samhällets hjälp vid behov, exempelvis från vårdnaden. Respondent MKB uttrycker dock att det även är viktigt att hyresvärden har möjlighet att säga upp hyreskontrakt ifall en hyresgäst orsakar otrygghet för andra hyresgäster, så att de inte längre har någon koppling till närområdet. Respondent MKB tillägger hur detta har varit en utmaning i det trygghetsskapande arbetet under de senaste åren. Det vräkningsförebyggande arbetet samt vräkning av individer som inte förändrar sitt otrygghetsskapande beteende kan anses vara förankrat i *Rutinaktivitetsteorins* "motiverad gärningsperson" och hypotesen om att brott inte begås ifall denna variabel försvinner (Steven 2010). Den kritik som Steinmetz (2025) riktar mot *Rutinaktivitetsteorins* förenklade syn på vad som motiverar en gärningsperson kan därmed till viss del anses fångas upp. Detta genom att Bostadsbolagets vräkningsförebyggande insatser delvis vilar på samma orsaksresonemang som Steinmetz (2025) lyfter, där brottsligt beteende ofta förklaras av underliggande faktorer som ekonomisk utsatthet eller psykisk ohälsa.

Respondent MKB samt Respondent SB uppger att MKB och Svenska Bostäder tillämpat ytterligare en konceptuell trygghetsskapande metod som kan bedömas fokusera på att minska förekomsten av motiverade gärningspersoner i området. Ett lyckat resultat från denna metod kan länkas samman med *Rutinaktivitetsteorins* tankar om att skapa en tryggare plats genom bekämpa en av de tre förutsättningar som teorin menar på krävs för att brott ska begås (Steven 2010). Denna arbetsmetod refererar Respondent MKB till som *Trygga trappan*, och Respondent SB som *Trygga trappan, Stockholmsmodellen*. Konceptet utgörs i båda fall av en satsning där bostadsbolagen och polisen gått samman för att bekämpa ordningsstörning i

bostadsbolagens trapphus, som ofta utgörs av grupper som vistas i fastighetens lokaler och utför kriminell aktivitet (Respondent SB; Respondent MKB). MKB uppger vara först med att tillämpa denna metod för fastigheter i utsatta områden (Respondent SB; Respondent MKB). Respondent MKB beskriver hur metoden innebär att polis regelbundet besöker fastigheten i syfte att öka den upplevda närvaron av ordningsmakt och därigenom motverka att personer med avsikt att störa ordningen eller begå brott vistas i trapphuset eller andra semi offentliga utrymmen.

Enligt Respondent SB var ambitionen att Svenska Bostäder skulle tillämpa samma tillvägagångssätt, men polisens regelbundna patrullering uppfattas som alldeles för resurskrävande. Svenska Bostäder utvecklade då en mindre personalkrävande metod där bostadsbolaget med hjälp utav digitala hjälpmedel identifierade och analyserade när och var ordningsstörningar i trapphusen sker i deras fastigheter (Respondent SB). Respondent SB uppger att Svenska Bostäder sedan delar denna information med Polisen som i sin tur besöker fastigheterna under de tider som analysen visar på. Detta har inneburit en högre träffsäkerhet för polisen vid uttryckning, och för Svenska Bostäder ett avskräckande av motiverade gärningspersoner, samt i viss mån även högre närvarade av kapabla väktare, i enlighet med rutinaktivitetsteorin (Respondent SB; Steven 2010). Vidare kan rutinaktivitetsteorins tredje variabel bedömas påverkas då de numera frekvent patrullerade trapphusen inte längre utgör ett attraktivt mål, särskilt för individer som söker en avskild plats där de kan vistas ostört och bedriva verksamhet som de ogärna vill ska uppmärksammas (Steven 2010).

6.2 Trygghet förankrat i utemiljön

Samtliga respondenter uttrycker att justeringar och förändringar i den utemiljö som tillhör respektive bostadsbolags fastigheter även är ett tillvägagångssätt för att förbättra den upplevda tryggheten för de hyresgäster som vistas i området (Respondent SB; Respondent BB; Respondent MKB). Stiftelsen Tryggare Sverige (2020) samt Sandberg et al. (2017) uttrycker att en plats fysiska utformning har stor påverkan på hur trygga eller otrygga de upplevs vara. Även Weisburg et al. (2012) uttrycker att en plats utformning påverkar hur den upplevs, och menar vidare att det trygghetsskapande arbetet bör ske med utgångspunkt i både den rumsliga miljön samt med ett tidsperspektiv kopplat till platsen. Två av de åtgärder som lyfts av respondenterna och som kan bedömas vara förankrade i Weisburgs et al. (2012) resonemang är utformningen av växtlighet, samt arbete med belysning i olika områden då dygnets mörka timmar kan få otryggheten att öka (Svenska Bostäder 2024; Bostadsbolaget 2023; Framtiden AB 2020; Respondent MKB). Respondent SB, Respondent BB och Respondent MKB uttrycker att bostadsbolagen både i den dagliga förvaltningen samt i större förändringsprojekt av utemiljön försöker placera och

sköta växtlighet på allmänna ytor på ett vis där de inte skapar skydd sikt eller försvårar besökares förmåga att ha platsen under uppsikt. Även vid arbete med kompletterande belysning är ambitionen att resultatet ska bli att enklare kunna se platsen och de som befinner sig där (Respondent SB; Respondent BB; Respondent MKB). Sandberg et al. (2017) menar på att dessa åtgärder gör att en plats kan upplevas som tryggare då personer som vill vistas i eller passera genom området själva på ett bättre sätt kan avgöra ifall det innebär fara. Men en yta där den fysiska utformningen möjliggör god sikt innebär även att den blir mindre attraktiv att begå brott på, då chansen är större att bli upptäckt (Sandberg et al. 2017).

Arbetet med att skapa utemiljöer där god genomsiktighet står i fokus kan till viss del sammanlänkas med den fysiska utformning som i enlighet med teorin om *Prospect-Refuge-Escape* beskriver (Akcelik et al. 2024). God sikt över en plats gör att besökare kan orientera sig, observera andra individer samt hitta vägar där ifrån. Prospect-Refuge-Escape bygger även på att den som befinner sig på en plats ska kunna söka skydd i den rumsliga miljön och inte känna sig betraktad, vilket inte benämns som fokus för bostadsbolagens gestaltungsarbete (Akcelik et al. 2024; Respondent SB; Respondent BB; Respondent MKB). Kritik mot teorin menar dock att de tre olika variablerna inte påverkar den upplevda tryggheten i lika stor grad, och att en utformning som gör det lätt för individer att se vägar från platsen är av störst vikt (Akcelik et al. 2024). Bostadsbolagens uttryckta ambition att utforma platser som möjliggör god sikt kan i viss mån även kopplas till rutinaktivitetsteorin och dess syn på vad som benämns som kapabla väktare. Detta då god sikt möjliggör för personer att se och ingripa under eventuella ordningsstörningar eller brottslig aktivitet (Steven 2010).

Respondent BB och Respondent MKB uttrycker att det även är viktigt att i den fysiska förvaltningen kunna agera snabbt vid eventuell skadegörelse av fastigheten, klotter och eller nedskräpning. De båda respondenterna menar på att det är viktigt att Bostadsbolaget och MKB tydligt visar att sådant inte är accepterat i eller vid deras fastigheter, och att ett snabbt agerande signalerar att området i fråga inte är en plats där skadegörelse går obemärkt eller tolereras (Respondent BB; Respondent MKB). Genom en mycket aktiv rutinbaserad förvaltning kring detta uttrycker både Respondent BB och Respondent MKB även att ambitionen är att boende i området ska uppleva att det är en plats som tas hand om. Respondent MKB uttrycker även att detta är en viktig men mycket ansträngande arbetsmetod som kräver uthållighet och kapacitet (Respondent MKB).

Både den uttryckta ambitionen av att förmedla att området tas väl hand om samt det uttryckta tillvägagångssättet genom en effektiv förvaltning som åtgärdar skadegörelse återfinns i teorin *Broken Windows* syn på vad som gör en plats otrygg (Urban

Utveckling u.å. b; Stiftelsen Tryggare Sverige 2020). Denna teori kring tillvägagångssätt för att minska andelen brott som begås har kritiserats mycket på grund av sitt faktiska bevisade resultat (O'Brien et al. 2019). O'Brien et al. (2019) menar på att teorin snarare resulterar i att området uppfattas som säkrare än vad det är snarare än att det blir säkrare. Ceccato och Bamzar (2016) uttrycker dock att upplevd trygghet inte är det samma som faktiskt säkerhet, och att trygghet är en subjektiv känsla som bygger på hur en enskild individ upplever risken att bli utsatt för negativa upplevelser. I enlighet med detta resonemang kan Broken Windows teorin således vara en lämplig teori för att öka tryggheten i ett område, även om tillämpning av strategin inte bevisligen gör platsen säkrare (Ceccato & Bamzar 2016). Teorin Broken Windows har även starkt kritiserats då tillämpandet av metoden på vissa platser resulterat i icke proportionerlig och riktade polisiära insatser mot vissa specifika och redan socialt utsatta grupper (O'Brien et al. 2019). Ifall detta blir utfallet av bostadsbolagens insatser kan tillvägagångssättet inte påstås främja trygghet utan istället minska den för de boende i området, samt öka stigmatiseringen och segregation i staden på sikt (Legeby 2015; Grip & Benes 2019; Dempsey et al. 2011; Eizenberg & Jabareen 2017) .

Svenska Bostäder (2024) avser även arbeta för ett mer levande gaturum kopplat till bolagets fastigheter i socioekonomiskt utsatta områden. Detta bland annat genom ett noggrant val av hyresgäster i de kommersiella lokaler som finns i och i anslutning till byggnaderna (Svenska Bostäder 2024). Liknande arbete uppger även Respondent MKB att MKB initierat. Detta genom att arbeta för att locka mer näringsliv till områden, bland annat med strategier som att möjliggöra lokaler exempelvis med reducerad hyra (Respondent MKB). Att arbeta för att skapa levande stadsrum där sociala möten kan ske spontant återfinns i teorin om placemakings idé om att platser som lockar många besökare blir trygga, då andra individers närvaro innebär att fler kan ingripa vid eventuell fara (Stiftelsen Tryggare Sverige 2020). Trots att placemaking inte behöver innebära att kommersiell service finns menar Olesen (2023) att ett möjligt tillvägagångssätt är att fastighetsägare kan initiera trygghetsfrämjande sociala processer genom att samarbeta med olika lokala aktörer.

Respondent MKB lyfter att MKB även arbetar för att driva mer omfattande projekt där utformningen av socioekonomiskt utsatta området ska förändras genom exempelvis förtätning och eller förändringen av bostadsbeståndet, till en utformning som främjar en mer blandad demografi. En mer blandad demografi skulle i enlighet med Graders (2015) resonemang potentiellt minska de sociala effekter som en ekonomiskt uppdelad stad genom segregation medför. Detta då en mer blandad bebyggelse skulle motverka det fenomen som Brandén och Kolk (2017) menar på existerar där individer med samma ekonomiska egenskaper tenderar att bosätta sig i närheten av varandra.

6.3 Trygghet genom social förändring

Arbetet med att främja ett levande gaturum genom fysiska attribut som exempelvis tillhandahållande av lokaler för butiksverksamhet eller andra sociala aktiviteter som Svenska Bostäder (2024) och Respondent MKB lyfter, kan även uppfattas vara en satsning på sociala förändringar. Respondent MKB beskriver att ett levande stadsum innebär en offentlig plats där många olika individer vistas och är i rörelse samtidigt, och gemensamt skapar känslan av trygghet. Legeby (2015) hävdar att det är avgörande för den sociala hållbarheten att individer från olika sociala grupper känner trygghet inför att vistas i samma offentliga rum. Detta då de sociala utbyten som sker när dessa individer möts på ett oplanerat sätt i stadens offentliga rum, exempelvis när de besöker samma kommersiella verksamhet, styr vilka sociala kulturer som kan utvecklas och generera inkludering och jämlikhet (Legeby 2015).

Respondent BB uttrycker att Bostadsbolagets sociala insatser för att öka tryggheten även genomförs i form av trygghetsvårdar som besöker några av de områdena som bolaget identifierat som mest otrygga. Trygghetsvårdarna består av två arbetsgrupper som under olika tider på dygnet besöker området och vistas där i syfte att delvis visa på Bostadsbolagets närvaro, men även fungera som väktare som kan ingripa vid eventuella ordningsstörningar (Respondent BB). Även MKB (2024) arbetar med att öka den sociala närvaron genom områdesvårdar som är aktiva både på vardagar och helger i områden där tryggheten anses bristfällig. Dessa trygghetsvårdar och områdesvårdar skulle kunna ses som ett tillvägagångssätt för bostadsbolagen att etablera väktare i enlighet med Rutinaktivitetsteorins tankar om hur en plats blir säkrare (Steven 2010). Men det kan även vara ett sätt för bostadsbolagen att forma en trygg relation mellan hyresgäst och hyresvärd, vilket i enlighet med Berglund-Snodgrass (2019) resonemang i sig kan få de som bor i området att uppleva det som tryggare. Detta då en viktig del i människors upplevda trygghet handlar om att känna tillhörighet till sitt område, vilket i viss mån även kan översättas till att känna tillhörighet till sin hyresvärd (Berglund-Snodgrass 2019.) Baserat på Ceccato och Bamzar (2016) samt Berglund-Snodgrass (2019) argumentation kring trygghet som en känsla snarare än faktiskt situation kan närvaron av trygghetsvårdar och områdesvårdar i sig även generera en högre trygghet i området oberoende av vårdarnas faktiska insatser.

Respondent MKB uppger att MKB implementerat ett bredare perspektiv på sociala insatser, där arbete med att förbättra arbetsmarknaden, skapa förebilder och upprätthåller social kontroll uttrycks kombineras. Detta för att i enlighet med Berglund-Snodgrass (2019) resonemang förbättra tryggheten genom att stärka sammanhållningen bland de boende i området. Respondent MKB lyfter hur MKB ger stöd ekonomiskt eller genom tillhandahållande av lokaler till föreningar som erbjuder

läxhjälp och sommarjobb till ungdomar i hyresbeståndet är en viktig del i det trygghetsskapande arbetet. Detta då det tros skapa en lokal förankring och identitet som stärker tryggheten långsiktigt i områden med socioekonomiska utmaningar (Respondent MKB). Att initiera insatser vars syfte är riktat till att minska de socioekonomiska utmaningar som många av de boende uppfattas ha kan även vara ett tillvägagångssätt för att förändra den demografi som Roelofs och Salonen (2019) beskriver som ekonomiskt svag och mycket homogen i dessa områden. Även Bostadsbolaget (2023) uppger att de arbetar genom ett arbetsmarknadsinitiativ där syftet är att underlätta rekrytering av långtidsarbetslösa från utsatta områden, målbilden är då att öka anställningsmöjligheter och på så vis främja hyresgästernas ekonomiska kapacitet och integration i samhället.

Tillsammans med ett privat bostadsbolag i Malmö driver MKB projektet *Barnens egna tidning* i tre stadsdelar som bedöms ha störst socioekonomiska utmaningar (Respondent MKB). Detta projekt är ett tidningsblad som barn från det lokala området är delaktiga i framtagande av, och där de får möjlighet att utveckla och beskriva sin vardag och uppväxt i området. Respondent MKB menar att detta initiativ skapar en större känsla av tillhörighet i områden samt skildrar ett annat perspektiv på platsen som övrig media ofta missar. Denna insats kan således ses som förändrade både i Berglund-Snodgrass (2019) resonemang kring hur medborgardelaktighet samt samhörighet är viktigt för tryggheten, samt till Roelofs och Salonen (2019) hypotes om hur ett område porträtteras kan prägla det och dess invånare.

6.4 Stigmatisering eller Normalisering?

Vilka platser som upplevs som otrygga i ett bostadsområde och varför känslan av otrygghet infinner sig beror också mycket på när och var du vistas i bostadsområden, eller om du inte vistas där alls och enbart hör om det via sekundärkällor menar Respondent SB. Respondent SB uttrycker att både tryggheten och otryggheten i de socioekonomiskt utsatta områden som Svenska Bostäder förvaltar fastigheter i är väldigt lokalt och skiftar markant mellan olika adresser. Respondent SB menar på att den upplevda tryggheten bland boende i dessa områden ofta är högre än vad många tror. Detta kan delvis bero på en normaliseringsprocess där de boende i utsatta områden utvecklar en högre tolerans för miljöer där kriminalitet förekommer, men Respondent SB uttrycker även att individer som aldrig vistas i området i fråga ofta känner högre otrygghet än de som bor och frekvent besöker området. Detta mycket på grund av medias rapportering och social stigmatisering (Respondent SB). Även Respondent BB och Respondent MKB uttrycker att detta många gånger är fallet och beskriver, likt Respondent SB, att både normalisering hos de som bor i området samt fördomar om området hos den övriga befolkningen är faktorer som påverkar den upplevda tryggheten (Respondent BB: Respondent MKB).

Respondenterna beskriver således en stigmatisering kring stadsdelarna och dess invånare likt den Wacquant (2008) beskriver, där den övriga befolkningen i staden har en starkt förankrad negativ uppfattning kring socioekonomiskt utsatta områden som de många gånger aldrig ens besökt. I enlighet med Wacquant (2008) resonemang är detta en av de allvarligaste faktorerna som negativt påverkar den sociala hållbarheten i staden. Detta då stigmat över tid skapar en socialt uppdelad, och således även segregerad stad (Wacquant 2008; Grander 2015; Salonen 2015). Stigmat gällande vissa stadsdelar och ibland även dess invånare motverkar att olika sociala grupper i samhället mötas och tillsammans forma stadens sociala normer och kulturer. Således uteblir de sociala processer som Grip och Benes (2019) uttrycker som avgörande för en socialt hållbar stad. Respondenternas beskrivning av hur media skildrar en bild som inte alltid överensstämmer med de boende uppfattning, men som blir den generella uppfattningen hos stadens befolkning (Respondent SB; Respondent BB; Respondent MKB). Detta uppges även likt Roelofs och Salonen (2019) resonemang förvärrar det sociala förhållandet med resten av staden över tid.

Respondent BB uttrycker vidare att den upplevda tryggheten hos Bostadsbolagets hyresgäster i socioekonomiskt utsatta områden varierar mycket bland de boende beroende på personliga erfarenheter. Detta menar Respondent BB är ett resultat av delvis normaliseringen av en miljö där brott begås, likt Respondent SBs resonemang, men även att individens egen upplevelse av att bo i området präglar känslan av trygghet. Med detta menar Respondent BB att de individer som växt upp eller bott i området under längre tid utan att bli utsatta för brott känner sig mycket tryggare än individer som också växt upp i området men blivit utsatta för brott, då de många gånger delar mediernas skildring av platsen (Respondent BB). Detta resonemang kan uppfattas i linje med Guldåker et al. (2023) resonemang kring att vad som upplevs som en otrygghetsskapande faktor är högst personligt och baserat på tidigare livserfarenheter.

Respondent MKB resonemang kring medial porträttering och social stigmatisering av socioekonomiskt utsatta områden skiljer sig något från Respondent SB och Respondent BB resonemang. Samtliga tre respondenter uttrycker att den upplevda tryggheten många gånger är högre hos de boende och frekvent besökande i området än hos den resterande befolkningen vars enda perspektiv på området är ett resultat av sekundärkällor (Respondent SB; Respondent BB; Respondent MKB). Men Respondent MKB menar även att denna stigmatisering, som samtliga respondenter konstaterar, även påverkar den upplevda tryggheten hos boende i området. Respondent MKB uttrycker att:

“Hur andra pratar om ditt bostadsområde är också en del i otryggheten”

(Respondent MKB)

Denna syn på hur stigmatisering och en negativ medial representation av socioekonomiskt utsatta områden inte enbart skapar otrygghet hos stadens övriga befolkning utan även hos områdets egna bosatta invånare kan i viss grad styrkas av Roelofs och Salonens (2019) resonemang kring hur en negativ spiral bildas. Roelofs och Salonens (2019) menar på att den negativa porträtteringen av området och stiganti-eringen det medför indirekt skapar en situation där socioekonomiskt svaga invånare i brist på andra alternativ tvingas flytta dit, medans mer kapacitet kraftiga invånare har möjligheten att välja annorlunda. Individens möjlighet att själva välja vart de vill bosätta sig kan anses vara viktigt för deras delaktighet i samhället, och påverkar likt Wang och Kes (2024) resonemang även den individuella livskvaliteten som är en förutsättning för social hållbarhet.

Respondent BB uttrycker att det är en stor utmaning att förändra djupt rotade uppfattningar, särskilt när vissa områden är negativt laddade enbart genom tidigare händelser kopplade till områdets namn. Med hjälp av kommunikatörer försöker Bostadsbolaget marknadsföra när positiv utveckling sker, som ofta förbises i den offentliga diskussionen (Respondent BB). Även Respondent MKB lyfter vikten av att synliggöra positiva resultat i det trygghetsskapande arbetet, inte minst för att de boende själva ska känna stolthet över sitt område och sina grannar (Respondent MKB).

6.5 Samarbete och samverkan

Respondent BB menar på att det finns en utmaning i att arbeta för en ökad trygghet i en stadsdel när Bostadsbolaget inte är den enda fastighetsägaren i området. Vidare förklarar Respondent BB hur det har uppstått situationer där Bostadsbolaget försökt bli av med ordningsstörande och otrygghetsskapande beteende i ett område, men där andra aktörer inte haft samma snabba agerande (Respondent BB). Detta har då resulterat i att de som begår dessa handlingar enbart förflyttat sin skadegörelse eller ordningsstörande beteende till de fastigheter som inte agerar lika fort (Respondent BB). Respondent BB uttrycker att det kan uppfattas som att Bostadsbolaget inte behöver vara angeläget om detta då problemet försvunnit från deras fastigheter, men för området i sin helhet är det fortfarande en bestående otrygghetsskapande faktor (Respondent BB).

“Hyresgästerna struntar i om de bor i Bostadsbolagets fastigheter. De bor i Bis-kopsgården. Därför måste vi ta ett större ansvar.”

(Respondent BB)

Respondent BBs resonemang kring vikten av att samtliga aktörer i området samverkar för att bekämpa otrygghetsskapande faktorer, samt resultatet av att inte samarbeta, återfinns i Weisburds et al. (2012) argumentation kring arbetsmetoder för brottsförebyggande arbete. Weisburds et al. (2012) menar på att brottsliga aktiviteter sällan försvinner utan istället tenderar att förflyttas till en närliggande plats där insatser ännu inte genomförts. Det kan då uppfattas som att insatsen gett önskat resultat, men Guldåker et al. (2023) belyser likt Respondent BBs resonemang att så länge den trygghetsskapande faktorn finns kvar i området så gör även känslan av otrygghet det hos de boende som visslas där. Vilket även inkluderar bostadsbolagets hyresgäster (Respondent BB).

Samarbete med andra aktörer uppges som centralt i det trygghetsskapande arbetet i enlighet med samtliga respondenter (Respondent SB; Respondent BB; Respondent MKB). Detta styrker även Olesen (2023) som uttrycker att det är viktigt att fastighetsägare initierar och driver arbete som syftar till en social förändring i samarbete med andra lokala aktörer. Respondent SB uttrycker samverkan med bland annat Hyresgästföreningen, polisen och stadsdelens förvaltningar, där den senare utgörs av vad som kan jämföras som distrikt som delat upp Stockholms kommunala uppdrag i lokala funktioner som bland annat socialförvaltningen (Respondent SB; Svenska Bostäder 2024).

Respondent BB uttrycker att Bostadsbolaget medverkar i olika lokala samverkansforum, såsom *Trygg i*, där lägesbilder delas mellan parter som Polisen, systerbolag och kommunala funktioner. Respondent MKB beskriver också ett starkt fokus på samverkan, inte minst med andra fastighetsägare och det lokala föreningslivet. Dessa aktörer ges ofta reducerad hyra eller finansiellt stöd av MKB för att etablera verksamhet i området (Respondent MKB). Även Malmö stad och Polisen är viktiga samverkansparter, och Respondent MKB lyfter initiativet *Ett öra mot marken* som beskrivs som ett återkommande forum för samlad dialog mellan aktörer i specifika stadsdelar.

I arbetet med att identifiera vilka trygghetsinsatser som behövs initieras samt vart uttrycker Respondent SB även vikten av hyresgästernas input, som ofta kommuniceras genom Hyresgästföreningen eller förvaltningens kontakt med boende (Respondent SB). Respondent BB lyfter egen kompetens inom bolaget, återkommande kontakt med boende, samt dialog genom trygghetsvärdar och delande av lägesbilder i Trygg i-samarbeten som tillvägagångssätt (Respondent BB). Slutligen uppger Respondent BB att Bostadsbolaget även bedriver ett arbete med att sammanställa egna lägesbilder, där målet är att identifiera både fysiska förändringar samt förändringar i området sociala struktur som kan leda till orolighet och otrygghet.

Svenska Bostäder samverkar med aktörer för att stödja lokala idrottsaktiviteter (Svenska Bostäder 2024). Detta menar Svenska Bostäder (2024) bidrar till att skapa starkare band mellan bostadsbolaget och boende i området, vilket i enlighet med Berglund-Snodgrass (2016) och Legeby (2015) resonemang på sikt kan resultera i en ökad trygghet genom en mer inkluderande och socialt integrerad miljö. Även Olesen (2023) menar på att arrangerande av aktiviteter i ett område kan leda till en starkare känsla av tillhörighet som främjar trygghet.

Det tidigare nämnda exemplet på Svenska Bostäders och MKBs tillämpade strategi att underlätta för butiksverksamhet med ambitionen att skapa levande gaturum som lockar individer från olika sociala grupper att mötas i samma fysiska miljö uttrycks även ha ambitionen att minska dessa områdens uppbyggda stigma (Respondent SB; Respondent MKB). Wacquant (2008) och Roelofs och Salonen (2019) argumenterar för att individers negativa känslor inför en plats ofta är rotat i tankar om platsen och vilka individer som bor där snarare än faktiska upplevelser. Respondent SB uttrycker att Svenska Bostäder varit delaktig i anordnandet av evenemang i specifika områden vars uppfattning skadats av negativa händelser som satt en prägel på platsen, exempel på dessa är Husbyfestivalen och Kärrtorpsfestivalen (Svenska Bostäder 2024). Där menar Respondent SB att syftet varit att även locka andra att besöka dessa områden, kanske för första gången, och bilda sig en uppfattning om området baserat på sina egna upplevelser istället för andrahandskällors rapportering. Även Respondent BB och Respondent MKB uppger att bostadsbolagens delaktighet i positivt laddade evenemang, i ett område vars uppfattning skadats av negativa händelser, kan vara ett tillvägagångssätt för att minska det stigma som lätt bildas runt redan utsatta områden. Även Berglund-Snodgrass (2019) resonerar kring hur socialt hållbara processer kan initieras genom insatser som skapar engagemang i lokala bostadsområden som upplever otrygghetsproblematik, och således kan bostadsbolagens delaktighet i olika evenemang möjligen vara ett lämpligt tillvägagångssätt.

6.6 Boendes delaktighet

Respondent SB uttrycker att Svenska Bostäders anser att deras hyresgästers egna åsikter kring behov av åtgärder är av största vikt. Respondent SB beskriver vidare hur Svenska Bostäder av denna anledning utvecklat konceptet *hemokrati*, där hyresgäster ges direkt inflytande över sitt närområde, exempelvis genom att framföra önskemål om vilka insatser som bör initieras. Detta uttrycks vara viktigt delvis för att Svenska Bostäder ska få en bättre insikt över vad de som faktiskt bor och vistas i området upplever som otryggt, samt för att de som är bosatta i området ska känna sig hörda i en demokratisk process som Respondent SB menar genererar ökad trygghet (Respondent SB). Respondent SB förklarar vidare att denna modell på

många platser kompletteras av de lokala hyresgästföreningarna, men att denna samverkan varierar mycket bland bolagets bostadsområden då det på många platser saknas väl fungerande sådana. Respondent SB betonar vikten av att bostadsbolaget själva är aktiva i att nå ut till hyresgästerna. Detta för att inte endast de mest högröstade eller organiserade boende ska bli hörda (Respondent SB).

Även Respondent BB och respondent MKB betonar vikten av att bolagens hyresgäster får komma till tals vad gäller trygghetsskapande arbete i sitt bostadsområde. Respondent BB förklarar vidare att detta är viktigt att Bostadsbolaget bygger förtroende och är närvarande i hyresgästernas vardag. En kontaktyta där hyresgästerna ges möjlighet att uttrycka sina behov och åsikter har därför upprättats för att möjliggöra dialog om förändringar i det sociala klimatet i området (Respondent BB). Berglund-Snodgrass (2016) hävdar att trygghet till stor del bygger på att människor känner samhörighet till området i fråga. Ett tillvägagångssätt för detta är att låta invånare, och i detta fall hyresgäster, vara aktiva och involverade i sitt bostadsområde utveckling (Berglund-Snodgrass 2016).

MKB (2024) driver ett initiativ de kallar för gårdsvårdar som innebär att långtidsarbetslösa kvinnor får arbeta som vårdar i sina egna trapphus, vilket MKB tror både ger högre sysselsättning och social kontroll i området. Respondent MKB uttrycker att detta skapar en kollektiv respekt för området hos de boende med inställningen:

“Det är någons mamma som städar, så skräpa inte ner”.

(Respondent MKB)

Berglund-Snodgrass (2016) argumenterar för att det är extra viktigt att kvinnor involveras i det trygghetsskapande arbetet. Detta då kvinnor i större grad upplever otrygghet i vardagen. Samtidigt som det även är en grupp som i lägre grad är delaktig i områdesutveckling i socioekonomiskt utsatta områden (Berglund-Snodgrass 2016)

Trygghetsvandringar uttryck även vara en metod som samtliga bostadsbolag tillämpat i det trygghetsskapande arbetet (Svenska Bostäder 2024; Bostadsbolaget 2023; Respondent MKB). Vid en trygghetsvandring går personal runt i ett område tillsammans med de boende och diskuterar, pekar ut otrygga platser samt lyssnar in de boendes önskemål (Respondent BB). Denna metod styrks även den av Berglund-Snodgrass (2016) argumentation för vikten av att de som faktiskt vistas frekvent på en plats är delaktiga i vilka trygghetsåtgärder som bör vidtas.

7. Diskussion och slutsats

I detta kapitel diskuteras uppsatsens insamlade och analyserade material i relation till de frågeställningar som studien har ämnat att besvara. Kapitlet lyfter även de iakttagelser och slutsatser som studerandet av kommunala bostadsbolagets trygghetsskapande arbete genererat.

Syftet med denna studie har varit att identifiera och analysera vilka trygghetsskapande strategier och insatser de kommunala bostadsbolagen Svenska Bostäder i Stockholm, Bostadsbolaget i Göteborg stad samt MKB i Malmö har tillämpat i socioekonomiskt utsatta områden, samt analysera de tillämpande strategierna i relation till forskningsdiskursen kopplat till trygghet och social hållbarhet.

När bostadsbolagens arbete för att förbättra tryggheten i socioekonomiskt utsatta områden studerats och analyserats framträder många likheter i de metoder som tillämpats, men även en del skillnader. Inom tidigare forskning för det studerade området är det framträdande att trygghetsskapande arbete inte är ett universellt koncept (Ceccato & Bamzar 2016; Grander 2015; Roelofs & Salonen 2019). Denna studie identifierar att bostadsbolagen har förståelse för komplexiteten av vad som gör en plats trygg eller otrygg, och har implementerat flera arbetssätt för att förbättra tryggheten framförallt för sina hyresgäster men även för andra invånare i staden. De insatser som studien identifierat har som ambition att öka tryggheten från både fysiska och sociala dimensioner av begreppet, samt tillämpar ett tidsperspektiv av både nutid och framtid.

Genom resultat och analys har det identifierats att samtliga bostadsbolag implementerat åtgärder vars resultat förväntas förbättra den upplevda tryggheten redan inom en snar framtid. Exempel på detta är insatser för att förbättra skalskyddet eller belysningen, som bedöms ha möjlighet att påverka tryggheten direkt efter att de genomförts (Ceccato & Bamzar 2016; Berglund-Snodgrass 2019). Studien visar även på att de tre bostadsbolagen, i varierande grad, implementerat ett längre tidsperspektiv för trygghetsinsatser. Svenska Bostäder och MKB tillämpar strategier som syftar till att locka näringsliv att etablera sig i socioekonomiskt utsatta områden, med ambitionen att på sikt skapa levande och trygga gaturum (Respondent SB; Respondent MKB). MKB tillämpar ytterligare ett långsiktigt perspektiv där de investerar i barns uppväxt i de förvaltade områdena, med förhoppningen att de ska växa upp och känna stolthet inför sitt bostadsområde (Respondent MKB). Bostadsbolaget tillämpar andra metoder där omfattande samarbete med lokala aktörer samt närliggande områden och dess aktörer över tid förväntas kunna förändra de sociala strukturerna på ett sätt som främjar trygghet i vardagen (Respondent BB; Weisburd et al. 2012). Att tillämpa olika tidshorisonter kan i enlighet med studiens tidigare forskning och teoretiska perspektiv vara viktigt för att skapa varaktig trygghet. De

studerade bostadsbolagens olika metoder för den långsiktiga ansatsen tyder dock på att det inom allmännyttan ännu inte finns något vedertaget tillvägagångssätt gällande detta.

Bland de trygghetsskapande insatserna identifieras även perspektiv som skiftar från enskilda individers upplevda trygghet i sin vardag till samhällets kollektiva uppfattning av en plats som trygg eller otrygg. Det snävare individuella perspektivet av en plats som otrygg bedöms fångas upp genom exempelvis trygghetsvandringar och hyresgästdialogen där hyresgäster får uttrycka specifika otrygghetsmoment i sin vardag (Respondent SB; Respondent BB; Respondent MKB). Medan det bredare perspektivet om en kollektiv uppfattning av en stadsdel som otrygg berörs i bostadsbolagens arbete mot stigmatisering (Respondent SB; Respondent BB; Respondent MKB). För att främja tryggheten inom det snävare individuella perspektivet är det dock även av största vikt att trygghetsvandringar och dialoger inte enbart genomförs, utan att de åsikter som träder fram från hyresgästerna även blir grund för faktiska åtgärder.

7.1 Vilka strategier och insatser har allmännyttiga bostadsbolag i Stockholm, Göteborg och Malmö implementerat för att öka den upplevda tryggheten i socioekonomiskt utsatta områden?

Som svar på uppsatsens första frågeställning kan bolagens trygghetsfrämjande arbete anses ha potentialen att främja en långvarig trygghet genom flertalet implementerade insatser och strategier. Detta då denna studie identifierar att samtliga analyserade bostadsbolag bedöms arbeta utifrån den tvådimensionella förståelse av trygghetsbegreppet som i enlighet med uppsatsen tidigare forskning är avgörande för att trygghetsskapande insatser ska lyckas (Berglund-Snodgrass 2019; Ceccato & Bamzar 2016). Studiens resultat visar på att det går att urskilja avvägningar som de olika bostadsbolagen gjort kopplat till hur dessa variabler arbetas med, samt vilken av de som får ta mest plats i de etablerade insatserna. Bostadsbolagens fysiska insatser bedöms likna varandra till hög grad både i uttryckt ambition och tillvägagångssätt, men bland de insatser och strategier som syftar till att uppnå social förändring identifieras inte lika vedertagna tillvägagångssätt. Detta skulle kunna vara en konsekvens av att kommunala bostadsbolag tidigare inte arbetat med sociala insatser i lika stor utsträckning, och att det således fortfarande är ett område där olika strategier utforskas. Det skulle även kunna bero på att den sociala dimensionen om vad som gör en plats trygg är mycket mer kontextspecifikt, och att det då är nödvändigt att implementera insatser specifikt utformade för den situation som råder på en viss plats. Vilket skulle förklara bostadsbolagens spridda tillvägagångssätt.

För att förbättra den upplevda tryggheten i socioekonomiskt utsatta områden uttrycks bland annat åtgärder, förankrat i den fysiska dimensionen av trygghet, som syftar till att stärka och upprätthålla vad som benämns som skalskydd och innebär de funktioner av en byggnad som hindrar obehöriga från att ta sig in (Respondent SB; Respondent BB; Respondent MKB). Genom studien blir det dock även tydligt att det uttryckta arbetet med förbättrat skalskydd som trygghetsskapande åtgärd har något olika omfattning hos de tre bostadsbolagen. Svenska Bostäder kan uppfattas förlänga detta arbete till att även innefatta arbete innanför fastigheten. Där ett tankesätt om att minimera risken att vissa hyresgäster orsakar otrygghet för andra hyresgäster, genom att vistas i samma semi-offentliga rum som trapphus och tvättstuga, även applicerats (Respondent SB). Det uppmärksammas även att Bostadsbolaget till viss del kan bedömas hantera samma problematik med hyresgäster som utgör ett otrygghetmoment för andra hyresgäster genom ett mer socialt inriktat tillvägagångssätt, där ett tankesätt likt Steinmetz (2025) kritik mot Rutinaktivitetsteorin förenklade syn på vad som gör en gärningsperson motiverad kan urskiljas.

Vad gäller den fysiska dimensionen av trygghetsskapande arbete identifierar studien även den fysiska gestaltningen av utemiljön samt insatser i andra offentliga utrymmen som exempelvis trapphus. I studiens resultat är frekvent omnämnda insatser förbättrad belysning, väl utformad och skött växtlighet, effektiv förvaltning som kan åtgärda skadegörelse samt samarbete med Polis för att minska andelen brott och ordningsstörande beteende innanför fastigheten (Respondent SB; Respondent BB; Respondent MKB). Ambitionen med dessa insatser betraktas överensstämma mycket med det resultat studiens tidigare forskning och teoretiska perspektiv på trygghetsskapande insatser pekar på (Sandberg et al. 2017; Steven 2010; Akcelik et al. 2024). Dock uttrycks några av dessa insatser vara mycket resurskrävande, vilket väcker frågor om hur väl allt detta fullföljs i praktiken.

För att främja sociala strukturer som i ett längre tidsperspektiv kan förbättra tryggheten i socioekonomiskt utsatta områden identifieras arbete bland annat i form av *Trygghetsvandringar* samt olika *hyresgästdialoger*, som ämnar att skapa och upprätthålla en bättre relation mellan hyresgäst och hyresvärd som genererar tillit samt en känsla av samhörighet till platsen (Respondent SB; Respondent BB; Respondent MKB). Ett ökat hyresgästinflytande kan vara ett lämpligt tillvägagångssätt i enlighet med den tidigare forskning som framhäver hur trygghet är en subjektiv upplevelse som de som vistas i området upplever. Men för att åstadkomma detta är det viktigt att bostadsbolagen säkerställer att inflytandet fördelas på ett rättvist sätt, så att inte enbart individer från vissa sociala grupper kommer till tals. I enlighet med den tidigare forskningen tenderar redan marginaliserande grupper att delta mindre i stadsutvecklingen, vilket utgör en utmaning för det trygghetsskapande arbete i

socioekonomiskt utsatta områden där de ofta utgör en stor del av demografin (Berglund-Snodgrass 2016). Att bygga en starkare relation med hyresgästerna samt få de att uppleva att sina åsikter blir tagna på allvar är en metod som i enlighet med Sandberg et al. (2017) är viktigt för tryggheten och enligt Legeby (2015) vidare även är viktigt för de processer som främjar social hållbarhet. Detta förutsätter dock att bostadsbolagen tillämpar tillvägsgåssätt där samtliga sociala grupper fångas upp, och inte enbart de individer som aktivt försöker uttrycka sina åsikter och redan vet hur de ska gå tillväga.

Bostadsbolagen har även tillämpat en metod där *områdesvårdar* och *trygghetsvårdar* regelbundet besöker områden med otrygghetsproblematik, som ett tillvägagångssätt som utgör den social dimension av trygghetsskapande utvecklingsarbete. Det kan tolkas som att de allmännyttiga bostadsbolagen genom dessa insatser på ett fabrikerat vis vill etablera social kontroll. Detta genom att låta anställda personer rör sig på platsen och således utgör personer som kan ingripa vid eventuellt fara eller ordningsstörande beteende. Detta kan i viss mån ses som en säkerhetsåtgärd. Vårdarnas närvaro stärker även den upplevda tryggheten oavsett om det finns faktisk fara eller ej, vilket i enlighet med studiens tidigare forskning och teoretiska bakgrund även gör det till en socialt förändrande insats (Steven 2010; Sandberg et al. 2017; Ceccato & Bamzar 2016). Bostadsbolagen arbetar även trygghetsfrämjande genom att försöka motverka den stigmatisering som finns kring många av de socioekonomiskt utsatta område som de förvaltar. Vid noggrannare analys av detta arbete uppmärksammas det dock att Svenska Bostäder och Bostadsbolaget delar en ansats som menar på att stigmatisering

kring en plats gör att individer som inte vistas där ofta uppfattar en plats som betydligt mer otrygg än vad den faktiskt är säker, medans MKB delvis delar denna bild, men menar även på att de som bor i området själva blir präglade av stigma och upplever otrygghet som konsekvens. Studiens tidigare forskning likt Guldåker et al. (2023) lyfter hur upplevd otrygghet även är en konsekvens av tidigare livserfarenheter, vilket är ett perspektiv som kan stärka båda de synsätt som respondenter uttrycker. Det är mycket möjligt att individer som inte upplevt negativa händelser i sitt bostadsområden delar Respondent SB och Respondent BB syn på hur stigmatisering skildrar området som värre än vad det faktiskt är, medans individer som upplevt mycket otrygghet i enlighet med Respondent MKBs resonemang möjligen blir räddare att utsättas för negativa upplevelser som konsekvens av den generella befolkningens uppfattning av området som otryggt.

Sammanfattningsvis tyder denna studie på att Svenska Bostäder, Bostadsbolaget och MKB samtliga tillämpar en kombination av fysiska och sociala strategier och insatser i sitt trygghetsskapande arbete. Studien identifierar att de tre bostadsbolagen tillämpar väldigt liknande metoder vad gäller den fysiska dimensionen av det

trygghetsskapande arbete. Där åtgärder i den fysiska miljön som förbättrad belysning, stärkt skalskydd samt en gestaltning som förutsätter goda siktlinjer uttrycks av samtliga. För de socialt främjade trygghetsarbetet identifierar studien att de allmännyttiga bostadsbolagen tillämpar insatser som trygghetsvårdar, hyresgästdialoger, trygghetsvandringar samt initiativ som syftar till att öka samhörighet och tillit i lokalsamhället.

7.2 På vilket sätt kan de kommunala bostadsbolagens trygghetsfrämjande insatser förstås mot bakgrund i forskningsdiskursen kring trygghet i relation till social hållbarhet?

Som svar på uppsatsens andra frågeställning har de studerade bostadsbolagen implementerat ett antal insatser som i enlighet med det studerade temats forskningsdiskurs bedöms ha potential att förbättra tryggheten i socioekonomiskt utsatta områden, och genom detta även den social hållbarheten både lokalt samt i ett större perspektiv av hela staden. Detta i enlighet med studiens tidigare forskning och teoretiska perspektiv som menar på att trygghet i hög grad bedöms vara sammankopplat med den socialt hållbara utvecklingen av urbana miljöer (Dempsey et al. 2011; Eizenberg & Jabareen 2017; Grip & Benes 2019; UN Habitat 2016; FN 2015).

Genom studien av de allmännyttiga bostadsbolagen uppmärksammas att de arbetar för att skapa levande gaturum och attraktiva utemiljöer där många människor kan och vill vistas samtidigt (Respondent SB; Respondent MKB). Detta har i enlighet med studiens tidigare forskning och teoretiska perspektiv på trygghetsskapande insatser potentialen att generera trygghet, men även social hållbarhet i ett längre tidsperspektiv. Bostadsbolagens tillämpade metoder med syfte att underlätta för olika verksamheter att etablera sig i området, samt utforma attraktiva miljöer att vistas i, kan även vara ett långsiktigt tillvägagångssätt för att främja spontana sociala möten. Vilket inte enbart påverkar tryggheten utan även främjar social inkludering och acceptans, som är viktig för den socialt hållbara utvecklingen (Olesen 2023; Legeby 2015; Steven 2010; Sandberg et al. 2017). Vad gäller tillvägagångssätt pekar tidigare forskning på att programmerade ytor eller kommersiell verksamhet som lockar invånare är ett möjligt tillvägagångssätt för att få individer att vistas på samma geografiska yta. Det finns dock en risk att offentliga platser som förutsätter konsumtion exkluderar ekonomiskt svagare grupper. I studien har vikten av att samtliga samhällsgrupper deltar i den offentliga miljön lyfts som en förutsättning för att bryta stigmatiseringen som inte enbart upplevs gentemot platser, utan även mot andra grupper av invånare (Roelofs & Salonen 2019). I enlighet med detta resonemang är det därför av största vikt att alla, oavsett ekonomisk kapacitet, inkluderas i utformningen av platser där möten skapas.

Studien har även identifierat att Bostadsbolaget och MKB arbetar för att förändra den socioekonomiska befolkningssammansättningen i de utsatta områdena de förvaltar, utan att byta ut befolkningen på platsen genom inflyttning och utflyttning. Detta genom att genomföra satsningar och erbjuda hjälpmedel som ska möjliggöra att ekonomiskt svaga hyresgäster kan ta sig in eller förbättra sin position på arbetsmarknaden (Respondent BB; Respondent MKB). Detta är ett arbete vars avsikt uppges vara att öka tryggheten, men studien identifierar även att det har potentialen att generera demografiska förändringar som ger dessa områden en befolkning med mer varierande ekonomisk kapacitet. Vilket i sin tur kan anses minska den ekonomiska uppdelningen av sociala grupper som skapar en segregerad stad, och således generera socialt hållbar utveckling i hela staden över ett längre tidsperspektiv (Salonen 2015; Grander 2015; Grander 2024; Bengtsson 2015; Dempsey et al. 2011; Eizenberg & Jabareen 2017; Grip & Benes 2019). Detta förutsätter dock att de hyresgäster som blir mer ekonomiskt resurskraftiga som konsekvens väljer att bo kvar i området. Vilket inte är en självklar utveckling baserat på Roelofs och Salonens (2019) resonemang om hur socioekonomiskt utsatta områden befinner sig längst ner i en hierarki som innebär att invånare inte bosätter sig där om de har andra alternativ.

Sammanfattningsvis pekar studien på att de kommunal bostadsbolagens insatser med fokus på att skapa mötesplatser, förändrade demografiska mönster, boendemedverkan samt relationsbyggande kan kopplas till tidigare forskningen om hur social hållbarhet förutsätter trygghet i stadens offentliga rum. Detta blir framträdande i studiens analys då möten mellan olika sociala grupper i samhället lyfts som ett viktigt tillvägagångssätt för att skapa sociala processer där integrering, inkludering och jämlikhet främjas. Med detta resonemang som grund blir det genom studien framträdande att trygghet har en stark relationell koppling till social hållbarhet, inte minst då de sociala processer som tidigare beskrivits förutsätter att individen känner trygghet inför att delta i samhället och de offentliga rum som dessa sociala processer sker.

7.3 Metoddiskussion

Genomförandet av intervjuer med respondenter som arbetar med trygghet på respektive bostadsbolag har bidragit till en djupare insikt i det arbete som pågår med avsikt att förbättra tryggheten, där informanterna kunnat dela personliga erfarenheter och tankar kring det studerade ämnet. Den personliga inblicken i bostadsbolagens arbete blir en styrka då informanterna besitter hög reliabilitet och relevant kunskap angående det studerade området (Gunnarsson & Boden 2021). Det är dock även av yttersta vikt att ett källkritiskt förhållningssätt vidhålls vid intervju som forskningsmetod. Detta dels då risken finns att informanternas svar utgår för

mycket från subjektiva åsikter och uppfattningar kring ett fenomen samt enbart utgår från det självupplevda arbetet med trygghet, vilket således innebär att helhetsbilden av bolagets samlade trygghetsarbete inte skildras (Gunnarsson & Boden, 2021; Dalen 2015). För att undvika detta krävs en kritisk tolkning, exempelvis utifrån hur frågorna ställdes till informanten samt respondentens relation till informationen i frågorna. För att minimera risken att frågorna ställs på ett icke objektivt vis tillämpades semistrukturerade intervjuer där frågorna formulerades i förtid och noggrant granskades för att säkerställa att de var av objektiv ton.

Valet att enbart genomföra tre intervjuer, en för respektive bostadsbolag, kan kritiserars med argument om att flera intervjuer kan ge ytterligare insyn och möjligen även ett bredare perspektiv. Valet att enbart genomföra en intervju relaterat till respektive bostadsbolags trygghetsskapande arbete motiveras dock med att de tjänstepersoner som deltog som respondenter, utifrån sina yrkesroller, ansågs bäst lämpade att besvara frågor i ett brett omfång av det studerade temat i relation till bostadsbolagens arbete. Fler respondenter från respektive organisation, som på grund av sina organisatoriska roller saknar ett lika brett helhetsperspektiv av det pågående arbetet, riskerar att skapa ett otydligare resultat där en stor del av det insamlade materialet är relaterat till det studerade temat men inte bidrar till att besvara studiens frågeställningar.

Dokumentstudien har i denna studie använts för att komplettera det resultat som intervjustudien gav. De dokument som analyserats har publicerats av respektive bostadsbolag och innehåller information om deras arbete, som således givit studien ytterligare kunskap om bolagens trygghetsskapande strategier. En risk vid dokumentstudie är att materialet riskerar att tolkas utan att analyseras med ett kritiskt förhållningssätt. Detta gör då att den information de innehåller tolkas som sanning utan ytterligare metodologisk reflektion (Karppinen & Moe 2012). Det är därför av stor vikt att dokumenten läses med ett kritiskt förhållningssätt (Rienecker & Stray Jörgensen 2018). För denna studier är det exempelvis av största vikt att ha i åtanke att dokumenten är publicerade av de bostadsbolag som studeras, vilket riskerar att att materialet inte håller en objektiv ton utan en förskönad vid redovisning av arbetsmetoder och dess resultat. Den information som hämtats genom dokumentstudie har kritiserats och dess trovärdighet prövats med avsikt att identifiera relevanta och starka exempel och belägg som kan bidra till att besvara studiens frågeställningar.

För denna studie är det även av största vikt att uppmärksamma uppsatsens relation till att den skrivs i samarbete med Bostadsbolaget, som också utgör ett utav de allmännyttiga bostadsbolag som studien undersökt. Samtliga bolag har studerats uti-

från samma premisser vad gäller forskningsdesign och tillvägagångssätt för informationssökande. Uppsatsens relation till Bostadsbolaget är viktigt att problematisera samt och applicera ett kritisk ifrågasätt till, men det kan även bedömas vara en styrka. Samarbetet med Bostadsbolaget har inneburit att jag som forskare har en grundläggande kunskap kring de allmännyttiga bostadsbolagens position i samhället samt hur de fungerar som organisation. Detta har varit viktigt delvis vid tillvägagångssättet för att hitta ett lämpligt metodurval vad gäller informanter och dokument. Det har även underlättat min förmåga att besvara frågeställningarna då jag, på grund av min erfarenhet och inblick i ett kommunalt bostadsbolags organisation, analyserat det insamlade resultaten med viktig grundkunskap kring allmännyttan.

7.4 Framtida forskning

Under studiens genomförande har även andra studieområden utanför denna uppsats avgränsning uppmärksammats som relevanta för framtida forskning. Det har identifierats ett behov av vidare studier inom denna uppsats tema om kommunala bostadsbolagets trygghetsskapande arbete i ytterligare rumsliga kontexter, exempelvis genom studerade av fler bostadsbolag. Denna uppsats studerar trygghet i offentliga till semi-offentliga publika rum, men trygghets och otrygghetsskapande variabler är även ytterst aktuellt kopplat till det privata hemmet. Vid insamling av material till denna studie identifierades även att flera av bostadsbolagen även arbetar med trygghetsskapande insatser för hyresgästernas hemmamiljö, exempelvis kopplat till våld i nära relationer. Trygghet i det privata rummet är således inte en del av denna studies avgränsning, men ytterst aktuellt för framtida forskning. Det har även identifierats utrymme för framtida forskning som studerar bostadsbolagets trygghetsskapande arbete och hur de skiljer sig mellan allmännyttiga och privata bostadsbolag.

Referenser

- Aelbrecht, P. & Arefi, M (2024). *What is new in Placemaking research and practice?*. Urban design International (2024) 29:1–3 <https://link.springer.com/article/10.1057/s41289-024-00241-8>
- Akcelik, G., Choe, K., Rosenberg, M., Schertz, K., Meidenbauer, K., Zhang, T., Rim, N., Tucker, R., Talen, E. & Berman, M (2024). *Quantifying urban environments: Aesthetic preference through the lens of prospect-refuge theory*. *Journal of Environmental Psychology*. Published by Elsevier Ltd.
- Antonić, B., Dimelli, D., Rotondo, F. & Delgado Jiménez, A. (2023). *Placemaking in Practice Volume I*. Placemaking within Urban Planning: Open Public Space between Regulations, Design and Digitalization.
- Bengtsson, B. (2015). Allmännyttan och bostadspolitiken i går, i dag och i morgon – institutionella förutsättningar i förändring. I Salonen, T. (red.). *Nyttan med allmännyttan*. Liber AB.
- Berglund-Snodgrass, L. (2019). The Continuation of Dwelling: Safety as a Situated Effect of Multi-Actor Interactions Within Extra-Care Housing in Sweden <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02763893.2018.1534181>
- Berglund-Snodgrass, L. (2016). *Demanding Certainty: A Critical Examination of Swedish Spatial Planning for Safety*. Karlskrona: Blekinge Institute of Technology.
- Blythe, R. (1969). *Akenfield. Porträtt av en engelsk by*. (Originalalets titel: Akenfield). Stockholm: PAN/ Nordstedts
- Brandén, M. & Kolk, M. (2017). Inrikes flyttningar. I Duvander, A-Z. & Turunen, J. (red.) *Demografi befolkningsperspektiv på samhället*.
- Bostadsbolaget (2023). *Bostadsbolaget årsredovisning 2023*. https://bostadsbolaget.se/wp-content/uploads/Digital_2023_BB_Arsredovisning_digital.pdf
- Boverket (2022a). *Karta över miljonprogrammets bostadsbestånd*. https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/miljonprogrammet/karttjanst-over-miljonprogrammet/?utm_source=chatgpt.com [Hämtad: 14-02-25]

Boverket (2022b). *Placemaking - gemensamt platsskapande*. <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/brottsforebyggande-och-trygghets-skapande-atgarder/metoder/kunskapsinhamtning/placemaking/> [Hämtad: 02-03-25]

Boverket (2020). *Social hållbarhet – Trygghet i stadsutvecklingen*. Karlskrona: Boverket.

BRÅ (2024). *Nationella trygghetsundersökningen Om utsatthet, otrygghet och förtroende*.

Ceccato, V. & Bamzar, R. (2016). Elderly victimization and fear of crime in public spaces, *International Criminal Justice Review*, 26 (2).

Cohen, L & Felson (1979). *Social change and crime rate trends: A routine activity approach*. American Sociological Review 1979, Vol. 44 (August):588-60

Dalen, M. (2015). *Intervju som metod*. 2. uppl. Malmö: Gleerups Utbildning AB.

Dempsey, N., Bramley, G., Power, S. & Brown, C. (2011). The social dimension of sustainable development: Defining urban social sustainability. *Sustainable Development*, 19(5), ss. 289-300. <https://doi.org/10.1002/sd.417>

European Environment Agency (2016). *Urban sprawl in Europe: Joint EEA-FOEN report*. [EEA report 11/2016]. Kap 1: The increasing concern about urban sprawl in Europe. <https://www.eea.europa.eu/publications/urban-sprawl-in-europe> [Links to an external site](#) [Hämtad: 19-02-25].

Eizenberg, E. & Jabareen, Y. (2017) *Social sustainability: A new conceptual framework*. *Sustainability*. Faculty of Architecture and Town Planning, Technion, Israel Institute of Technology.

Fisher, B. & Nasar, J. (1992). *Fear of crime in relation to three exterior site features: Prospect, refuge, and escape*. *Environment and Behavior*

FN (2015). *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. New York: United Nations.

Framtiden AB (2024). *Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden 2020-2030*.<https://framtiden.se/wp-content/uploads/2023/05/Framtidenkoncernens-strategi-for-utvecklingsomraden.pdf>

Grander, M. (2015). Allmännyttans samhällsansvar. I Salonen, T. (red). *Nytan med allmännyttan*. Liber AB.

Grander, M. (2024). *Two Contradictions and the Shape of Public Housing to Come. A Review of the Current State of the Municipal Public Housing Sector in Sweden*. The Nordic Journal of Housing Research.

Grip, L. & Benes, F. (2019). Sociala aspekter på hållbar planering. I Forsberg, G. (red.) *Samhällsplaneringens teori och praktik*. Liber, ss. 77-85.

Grønmo, S. (2019). *Social Research Methods: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches*. Third edition. Los Angeles: 63 Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB. Guldåker, N., Kronkvist, K., Gustavsson, O., Persson, V., Lindbergh, J., & Nedomysl, T. (2024). Fear of crime, crime and living conditions—a case study of Uppsala, Sweden. *Nordic Journal of Criminology*, 25(1), 1-23. Gunnarsson, K. & Bodén, L. (2021). *Introduktion till postkvalitativ metodologi*. Stockholm: Stockholm University Press.

Göteborgs Stad (u.å.). *Allmännyttan i Göteborg*. https://goteborg.se/wps/portal/start/bygga-bo-och-leva-hallbart/bostader-och-lokaler/allmannyttan-i-goteborg?uri=gbglnk%3A20233308390479&utm_source=chatgpt.com [17-02-25]

Jacobs, J. (1961). *Death and Life of Great American Cities*. New York. Random House

Johansson, R. (2000). *Ett bra fall är ett steg framåt, Om fallstudier, historiska studier och historiska fallstudier*. Nordisk Arkitekturforskning.

Jansson, M., Fors, H., Kristensson, E., Gunnarsson, A., Lindgren, T., Wiström, B. & Norlin, M. (2012). *Trygghet i bostadsområdets gröna utemiljöer en kunskaps-sammanställning*. Landskapsutveckling och Landskapsarkitektur, SLU Alnarp Karppinen, K. & Moe, H. (2012). What we talk about when we talk about document analysis. I Just, N. & Puppis, M. (red.) *Trends in Communication policy Research: New Theories, Methods and Subjects*. Bristol: Intellect. Kleemans, E., Soudijn, M. & Weenink, A. (2012). *Trends in organized crime. Organized crime, situational crime prevention and routine activity theory*. Springer.

Larmkollen (2024). *Skalskydd - vad är det?*. <https://www.larmkollen.se/hem-larm/skalskydd-vad-ar-det/> [Hämtad: 12-05-25]

Legeby, A. (2015). Stadsbyggande och sociala processer: Hur stadsbyggandet kan främja social hållbarhet. I Tillväxt- och regionplaneförvaltningen *Sju perspektiv på hållbar utveckling: Om hur hållbarhetsperspektivet kan stärkas i en ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen: Arbetsmaterial 2015:1*, ss. 33-40. https://publications.lib.chalmers.se/records/full-text/230607/local_230607.pdf#page=33

Listerborn, C. (2020). *Bostadsotrygghet. Det villkorade boendet*. Malmö University.

MKB (2024). *MKBs Års- hållbarhetsrapport 2024*. <https://www.mkbfastighet.se/globalassets/om-mkb/organisation/ars-och-hallbarhetsrapport/mkb-ars-och-hallbarhetsrapport-2024.pdf>

MKB (u.å.) *Organisation*. https://www.mkbfastighet.se/om-mkb/organisation/?utm_source=chatgpt.com [Hämtad: 17-02-25]

O'Brien, D., Farrell, C. & Welsh, B. (2019). *Annual Review of Criminology*. Looking Through Broken Windows: The Impact of Neighborhood Disorder on Aggression and Fear of Crime Is an Artifact of Research Design

Olesen, K. (2023). *Boligorganisationers nye rolle: Et litteraturstudie af boligorganisationers ændrede roller i et nordisk og europæisk perspektiv*. Institut for Planlægning, Aalborg Universitet.

Polisen (2024). *Utsatta områden – polisens arbete*. https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/utsatta-omraden/?utm_source=chatgpt.com [Hämtad: 14-02-25]

Polstjärna (2020) *Vad betyder socioekonomisk status?*. <https://polstjarna.se/vad-betyder-socioekonomisk-status/> [Hämtas: 02-03-25]

Rienecker, L. & Stray Jörgensen, P. (2018). *Att skriva en bra uppsats*. Liber, Stockholm.

Rosengårds Fastigheter (u.å). *Vi finns nära dig för att göra skillnad i din vardag.* https://www.rosengardfastigheter.se/om-oss?utm_source=chatgpt.com [Hämtad: 17-02-25]

Rienecker, L. & Stray Jörgensen, P. (2018). *Att skriva en bra uppsats*. Liber, Stockholm.

Roelofs, K. & Salonen, T. (2019). Insatser i "utsatta" områden: En analys av 20 års områdesutveckling och lärdomar inför framtiden. Bostad 2030.

Salonen, T. (2015). En allmännytta i tiden?. I Salonen, T. (red.). *Nyttan med allmännyttan*. Liber AB.

Sandberg, L., Brandén, J., Rönnblom, M., Coe, A-B. & Hudson, C. (2017). *Rädsla och trygghet i ord och handling*. Umeå centrum för genusstudier, Umeå universitet.

SCB (2023) *Segregationen synlig även i våra dagliga resmönster*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2023/segregationen-synlig-aven-i-vara-dagliga-resmonster/> [Hämtad: 14-02-15]

Steinmetz, K. (2025). *Routine Activities Theory? A Kindly Critique and a Pathway Forward*.

Steven, P. (2010) *Crime Prevention: approaches, practises and evaluations*. 7th ed

Stiftelsen Tryggare Sverige (2018). *Trygghet i Sverige*. Jure AB.

Stiftelsen Tryggare Sverige (2020). *Bo tryggt 2030*.

Stockholm Stad (2022). *Bolag* https://start.stockholm/om-stockholms-stad/organisation/bolag/?utm_source=chatgpt.com [Hämtad 17-02-25]

Svenska bostäder (2024). *Hållbarhet- och årsredovisning 2024*. https://www.svenskabostader.se/globalassets/om-oss/vart-hallbarhetsarbete/svenska-bostader_hallbarhets-och-arsredovisning_2024.pdf

Svenska säkerhetsmarknaden (2023). *Varannan svensk har övervägt flytt på grund av otrygghet*. <https://www.securityworldmarket.com/se/Nyheter/Foretagsnyheter/varannan-svensk-har-overvagt-att-flytta-pa-grund-av-otrygghet> [Hämtad: 09-03-25]

Sveriges Allmännyttan (u.å.) *Social hållbarhet*. <https://www.sverigesallmannytta.se/hallbarhet/social-hallbarhet/> [Hämtad: 12-02-25]

Tunström, M., Anderson T. & Perjo, L. (2016). *Segregated cities and planning for social sustainability - a Nordic perspective*. Nordic centre for spatial development

Urban Utveckling (u.å. a) *Social hållbarhet*. <https://urbanutveckling.se/social-hallbarhet/> [Hämtad: 12-02-25]

Urban Utveckling (u.å. b) <https://urbanutveckling.se/broken-windows-theory/> [Hämtad: 10-02-25]

UN Habitat (2016). *The New Urban Agenda*. <https://habitat3.org/wp-content/uploads/NUA-English-With-Index-1.pdf>

Wacquant, L. (2008). *Urban Outcasts: A Comparative Sociology of Advanced Marginality*. Cambridge: Polity Press.

Wang, K. & Ke, Y. (2024). *Social sustainability of communities: A systematic literature review*. Sustainable Production and Consumption 47.

Weisburd, D., Groff, E. & Yang, S-M. (2012). *The Criminology of Place - street segments and our understanding of the crime problem*. Oxford. Oxford University Press.

Yin, R. (2007). *Fallstudier: Design och genomförande*. Malmö: Liber.

Bilagor

Bilaga 1

Intervjuguide

Inledande frågor – Roll och Bakgrund

- Berätta kort om din roll och ansvar inom bolaget?
- Hur ser du på begreppet trygghet och säkerhet i relation till varandra?
- Hur är trygghetsskapande arbete uppbyggt i er organisation?
- Beskriv hur ert bostadsbestånd ser ut samt vart i staden geografiskt det är lokaliserat?
- Hur upplever du Svenska bostäders relation till sina hyresgäster?
- Vilka utmaningar kopplat till otrygghet skulle du säga att ert bostadsbolag står inför på det platser ni förvaltar?
- Reflektera gärna kring Svenska bostäders/Bostadsbolagets/MKBs uppfattning av tryggheten hos boende respektive besökande i socioekonomiskt utsatta områden.
- samt resterande befolknings bild av området?

Fysiska och sociala trygghetsskapande åtgärder

- Beskriv hur arbetar med den fysiska miljön för att öka tryggheten?
- Beskriv hur arbetar ni med sociala insatser för att öka tryggheten?

Strategier och insatser för trygghet

- Hur identifierar ni vilka insatser som behövs i ett visst område?
- Är boende/Föreningsliv/andra samhällsaktörer involverade?
- Kan du ge några konkreta exempel på lyckade trygghetsskapande åtgärder ni genomfört på en specifik plats?
- Finns det insatser som ni provat men som visat sig vara mindre effektiva? ge gärna exempel, vad berodde det på?

Arbetsmetoder

-Vilken roll anser ni som fastighetsägare att ni har i att bedriva trygghetsskapande arbete?

-Hur samarbetar ni med andra aktörer för att öka tryggheten? vilka? Finns det några ni vill samarbeta med men inte gör?

- Hur arbetar ni med att förändra den externa bilden av era bostadsområden?

-Finns det ekonomiska eller juridiska begränsningar som påverkar vilka trygghetsinsatser ni kan genomföra?

-Finns det andra begränsningar?

-Finns det några trygghetsskapande arbetsstrategier som ni inte tillämpar idag men som du anser hade vart givande för att uppnå era mål?

Effektivitet och uppföljning

-Hur utvärderar ni effekterna av era trygghetsskapande insatser? - Hur är boende involverade i utvärderingen? Ser du några brister/styrkor i ert tillvägagångssätt?

Avslutande reflektioner

-Vad skulle du säga är de viktigaste faktorerna för att lyckas med trygghetsskapande insatser inom allmännyttan?

-Finns det något du tycker är viktigt att lyfta som vi inte har pratat om?

Bilaga 2

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för landskapsarkitektur,
planering och förvaltning SLU, Alnarp

SAMTYCKE OCH INFORMATION

2025-03-25

Samtycke och information för deltagande och personuppgiftsbehandling i studentarbete vid SLU

När du samtycker till att delta i studentarbete *Trygghet i fokus En komparativ studie av allmännyttans trygghetsskapande strategier i Stockholm, Göteborg och Malmö* innebär det att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) behandlar dina personuppgifter. Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men utan behandlingen av dina personuppgifter kan studentarbetet inte genomföras. Denna blankett syftar till att ge dig all information som behövs för att du ska kunna ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studentarbetet och till att SLU hanterar dina personuppgifter.

Behandlingen av dina personuppgifter sker med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. SLU är ansvarigt för behandlingen av dina personuppgifter, och du når SLU:s dataskyddsombud på dataskydd@slu.se. Din kontaktperson för detta arbete är student Hanna Berglund, hannaberglund00@gmail.com. Du kan också kontakta handledaren Dennis Andreasson, dennis.andreasson@slu.se och Matilda Alfengård, Matilda.alfengard@slu.se.

Vi samlar in följande uppgifter om dig: Dina svar på frågor som ställs vid intervju. För att underlätta bearbetning av resultatet från genomförd intervju kommer ljudinspelning att ske. Det inspelade materialet kommer enbart att hanteras av studenten och sedan raderas direkt efter att examensarbetet godkänns. Ändamålet med behandlingen av dina personuppgifter är att SLU:s student ska kunna genomföra sitt studentarbete *Trygghet i fokus En komparativ studie av allmännyttans trygghetsskapande strategier i Stockholm, Göteborg och Malmö* med god vetenskaplig kvalitet. Dina

Dina personuppgifter kommer att lagras till dess studentarbetet godkänns och betyget har registrerats i SLU:s studieregister. Uppgifterna kommer därefter att raderas. Uppgifterna kommer att hanteras så att inga obehöriga kan ta del av dem.

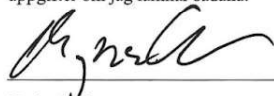
Postadress: Postadress
Besöksadress: Besöksadress
Org nr: 202100-2817
www.slu.se

Tel: 018-67 10 00 (vx)
Mobilnr: XXX-XXX
fornamn.efternamn@slu.se

Om du vill läsa mer om hur SLU behandlar personuppgifter och om dina rättigheter kan du hitta den informationen på www.slu.se/personuppgifter. Du har enligt lag rätt att under vissa omständigheter få dina uppgifter raderade, rättade, begränsade och att få tillgång till de personuppgifter som behandlas, samt rätt att invända mot behandlingen.

Om du har synpunkter kan du kontakta dataskyddsombudet på dataskydd@slu.se. Du kan vända dig med klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, imy@imy.se. Du kan läsa mer om Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn på <http://www.imy.se/>.

☐ Jag samtycker till att delta i detta studentarbete och till att SLU behandlar personuppgifter om mig på det sätt som förklaras i denna text, inklusive känsliga uppgifter om jag lämnar sådana.

Underskrift

25/4 - 25

Datum

Namnförtydligande

Bilaga 3

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för landskapsarkitektur,
planering och förvaltning SLU, Alnarp

SAMTYCKE OCH INFORMATION

2025-03-25

Samtycke och information för deltagande och personuppgiftsbehandling i studentarbete vid SLU

När du samtycker till att delta i studentarbete *Trygghet i fokus En komparativ studie av allmännyttans trygghetsskapande strategier i Stockholm, Göteborg och Malmö* innebär det att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) behandlar dina personuppgifter. Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men utan behandlingen av dina personuppgifter kan studentarbetet inte genomföras. Denna blankett syftar till att ge dig all information som behövs för att du ska kunna ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studentarbetet och till att SLU hanterar dina personuppgifter.

Behandlingen av dina personuppgifter sker med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. SLU är ansvarigt för behandlingen av dina personuppgifter, och du når SLU:s dataskyddsombud på dataskydd@slu.se. Din kontaktperson för detta arbete är student Hanna Berglund, hannaberglund00@gmail.com. Du kan också kontakta handledaren Dennis Andreasson, dennis.andreasson@slu.se och Matilda Alfengård, Matilda.alfengard@slu.se.

Vi samlar in följande uppgifter om dig: Dina svar på frågor som ställs vid intervju. För att underlätta bearbetning av resultatet från genomförd intervju kommer ljudinspelning att ske. Det inspelade materialet kommer enbart att hanteras av studenten och sedan raderas direkt efter att examensarbetet godkänts. Ändamålet med behandlingen av dina personuppgifter är att SLU:s student ska kunna genomföra sitt studentarbete *Trygghet i fokus En komparativ studie av allmännyttans trygghetsskapande strategier i Stockholm, Göteborg och Malmö* med god vetenskaplig kvalitet. Dina

Dina personuppgifter kommer att lagras till dess studentarbetet godkänts och betyget har registrerats i SLU:s studieregister. Uppgifterna kommer därefter att raderas. Uppgifterna kommer att hanteras så att inga obehöriga kan ta del av dem.

Postadress: Postadress
Besöksadress: Besöksadress
Org nr: 202100-2817
www.slu.se

Tel: 018-67 10 00 (vx)
Mobilnr: XXX-XXX
fornamn.efternamn@slu.se

Om du vill läsa mer om hur SLU behandlar personuppgifter och om dina rättigheter kan du hitta den informationen på www.slu.se/personuppgifter. Du har enligt lag rätt att under vissa omständigheter få dina uppgifter raderade, rättade, begränsade och att få tillgång till de personuppgifter som behandlas, samt rätt att invända mot behandlingen.

Om du har synpunkter kan du kontakta dataskyddsombudet på dataskydd@slu.se. Du kan vända dig med klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, imy@imy.se. Du kan läsa mer om Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn på <http://www.imy.se/>.

☐ Jag samtycker till att delta i detta studentarbete och till att SLU behandlar personuppgifter om mig på det sätt som förklaras i denna text, inklusive känsliga uppgifter om jag lämnar sådana.

 25025

Underskrift

Datum

Daniel Neck

Namnförtydligande

Bilaga 4

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för landskapsarkitektur,
planering och förvaltning SLU, Alnarp

SAMTYCKE OCH INFORMATION

2025-03-25

Samtycke och information för deltagande och personuppgiftsbehandling i studentarbete vid SLU

När du samtycker till att delta i studentarbete *Trygghet i fokus En komparativ studie av allmännyttans trygghetsskapande strategier i Stockholm, Göteborg och Malmö* innebär det att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) behandlar dina personuppgifter. Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men utan behandlingen av dina personuppgifter kan studentarbetet inte genomföras. Denna blankett syftar till att ge dig all information som behövs för att du ska kunna ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studentarbetet och till att SLU hanterar dina personuppgifter.

Behandlingen av dina personuppgifter sker med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. SLU är ansvarigt för behandlingen av dina personuppgifter, och du når SLU:s dataskyddsombud på dataskydd@slu.se. Din kontaktperson för detta arbete är student Hanna Berglund, hannaberglund00@gmail.com. Du kan också kontakta handledaren Dennis Andreasson, dennis.andreasson@slu.se och Matilda Alfengård, Matilda.alfengard@slu.se.

Vi samlar in följande uppgifter om dig: Dina svar på frågor som ställs vid intervju. För att underlätta bearbetning av resultatet från genomförd intervju kommer ljudinspelning att ske. Det inspelade materialet kommer enbart att hanteras av studenten och sedan raderas direkt efter att examensarbetet godkänts. Ändamålet med behandlingen av dina personuppgifter är att SLU:s student ska kunna genomföra sitt studentarbete *Trygghet i fokus En komparativ studie av allmännyttans trygghetsskapande strategier i Stockholm, Göteborg och Malmö* med god vetenskaplig kvalitet. Dina

Dina personuppgifter kommer att lagras till dess studentarbetet godkänts och betyget har registrerats i SLU:s studieregister. Uppgifterna kommer därefter att raderas. Uppgifterna kommer att hanteras så att inga obehöriga kan ta del av dem.

Postadress: Postadress
Besöksadress: Besöksadress
Org nr: 202100-2817
www.slu.se

Tel: 018-67 10 00 (vx)
Mobilnr: XXX-XXX
fornamn.efternamn@slu.se

Om du vill läsa mer om hur SLU behandlar personuppgifter och om dina rättigheter kan du hitta den informationen på www.slu.se/personuppgifter. Du har enligt lag rätt att under vissa omständigheter få dina uppgifter raderade, rättade, begränsade och att få tillgång till de personuppgifter som behandlas, samt rätt att invända mot behandlingen.

Om du har synpunkter kan du kontakta dataskyddsombudet på dataskydd@slu.se. Du kan vända dig med klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, imy@imy.se. Du kan läsa mer om Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn på <http://www.imy.se/>.

☒ Jag samtycker till att delta i detta studentarbete och till att SLU behandlar personuppgifter om mig på det sätt som förklaras i denna text, inklusive känsliga uppgifter om jag lämnar sådana.

Maria Tengroth Mandin 26/3-25

Underskrift

Datum

MARIA TENGROTH MANDIN

Namnförtydligande